

Ribe Borgere 1660 til c. 1860.

Af afd. lektor V. Bloch, Ribe.

Bearbejdet af museumsinspektør Otto Smith, København.

(Fortsat).

Kalhauge (Kolhauge), Hans Nielsen. Tolder, delefoged. Han var søstersøn af hospitalsforstander Hans Kragh og søn af Niels Hansen K. (se denne). En broder Jens Nielsen K., der var rejst hjemmefra som ugift i 1758 (han var født 1734 i Ribe) efterlod sin moder, subsidiært broderen, sin halve formue 1777. Da moderen var død, modtog Hans Nielsen K. 5282 gylden 11 styver gennem et handelshus i Amsterdam. Broderen var endt som overkirurg i ostindien. Hans Nielsen K. valgtes 1755 til delefoged efter Jørgen Tranberg og på dennes anbefaling. 1762 25. febr. optoges han blandt de 16 mænd, ligeledes i Tranbergs sted. 1767 konstitueredes han som tolder i afdøde tolder Lorentz's sted. 1779 21. jan. frasagde han sig begge de offentlige hverv som delefoged (hvor han rimeligvis afløstes af Hans Gerdes) og som eligeret borger. I 1789, da de eligerede borgere lå i strid med apoteker Eilschou, fremsatte de ønske om, at Kalhauge igen måtte optages blandt dem »som en i byens sager kyndig indvåner«, uden at det dog vides om det skete. 1781 blev han konstitueret som kirkeværge under rådmand Rahrs og Jon Jensens suspension (se disse). Han havde et godt omdømme og megen juridisk indsigt, og førte f. eks. i 1771 den fordrukne præst Morten Herløvs sag (se denne) for landemodet.

Kalhauge, Niels Hansen. Død 1763. Gift med Gjertrud Hansdatter Kragh (søster til hospitalsforstander Hans

- Kragh), født 1692, død 1777 19. febr., med hvem han havde sønnerne Hans Nielsen K. (se denne) og Jens Nielsen K. (se under førstnævnte).
- Kiergård, Hans Jensen** havde c. 1660 en proces med borgmestre og råd, efter hvilken han dømtes til evigt fængsel. Nogen tid senere blev han dog benådet og fik tilladelse til atter at drive handel og næring i Ribe.
- Kinast, Garløv.** Instrumentist. Afløses 1726 af J. F. Krospe.
- Kjærgård, Jes Hansen.** Handelsmand. Død 1641 7. april. Han var gift med Inger Nielsdatter Mulvad, der døde 1679 8. Oktbr. En søn kaldte sig Mads Jessen Molvad. Han døde samme år som moderen, den 30. okt.
- Kirkeby, Klavs Nielsen,** født 1623, død 1692 19. decbr. Gift med Anne Hansdatter Guldagger, født 1630, død 1659 13. juli efter 6½ års ægteskab. 1654 købte han et hus ved Sønderport.
- Kirsten Tommesdatter,** gift med Bagge Iversen, der blev fredløs for at have dræbt hendes broder.
- Klyne, Jens Andersen.** Død ugift 1700. (Kinch II 301).
- Knap, Mads Thomsen.** Hospitalspræst. Død 1719 18. septbr. I 1686 vides han at have været 1ste lektiehører og kaldtes sig på den tid »Knapmager«. Han var en ret voldsom natur, der bl. a. blev beskyldt for overfald og for voldsom adfærd under slagsmål. I 1689 fritoges han for at tage baccalaureusgraden og ordineredes 1691 14. jan. som hospitalspræst, og fik tre år senere afkald af sin formands søn, Jens Andersen Sall (Sahl). Knap blev 1692 3. febr. gift med Maren Jensdatter, der var søster til Peder Jensen Notler. På svogerens vegne fik Knap i 1701 en proces om en gæld på 40 rdlr., som svogeren skyldte fhv. toldforvalter i Ribe Peder Povlsen for et ejendoms køb, og som senere var blevet transporteret til præsten Joachim Brorson i Randlev og Bjerager. Enken fik 10 sletdaler årlig af kaldet.
- Knap, Peder Thomsen.** Broder til foregående. I 1710 opsgav han sit borgerskab og forlod byen.
- Knapmager, Mads.** Se Knap, Mads.
- Knipper, Johan.** Denne og en broder Magnus Knipper synes at have været Joh. Ratlefs arvinger 1660, thi året efter ses de at tilskøde dennes hus til Marturin du Pont (se

denne). Huset lå mod skibsbroen med kongens mølle på den østre side og Lisbeth, sal. Christopher Kjeldsens hus på den vestre side.

Knudsen, A d z e r. Født i Rejsby. 1809 tog han borgerskab i Ribe efter i 11 år at have været købmand i Reykjavik. I 1811 slog han sig sammen med en anden forhenværende Islandskøbmand Jørgen Enevoldsen (se denne) om en handels ekspedition til øen. Gentoges 1816.

Knudsen, C h r. L. Gæstgiver, kreaturhandler. Fader til præsten J. L. K. i Lejrskov.

Knudsen, J e n s. Borger og handelsmand. Død 1855.

Knudsen, J e n s. Konsumptionsforpagter 1703 sammen med P. N. Bangh (se denne). De klagede nævnte år over, at udenbys folk, der lejede byens jorder, ikke vilde betale nogen konsumtion af afgrøden.

Knudsen, K n u d. Barber. Klager 1677 over, at andre går ham i næringen.

Knudsen, N i e l s. Handelsmand. Død 1707. Han var rimeligvis broder til Willum K. (se denne), og der må da have været en 3. broder P e d e r K n u d s e n, hvis søn K n u d P e d e r s e n i 1659 blev udløst fra polakkerne ved Willum Knudsens udbetaling af 14 dukater og 42 sletdaler. Desuden en broder H a n s K n u d s e n, der døde 1706. Niels K. var i 1704 formynder for Willum Knudsens datter Vibeke. Han drev en betydelig handel og var en formuende mand, der i 1688 svarede defensionsskat af 1200 rdlr.'s formue. En række år før denne tid havde han drevet handel med en del varer, som der nu var kommet forbud mod, og han slog sig da resolut på studehandlen. I 1690 købte han grevinde Schacks stalde uden for Nørreport. I 1694 og 95 havde han i kompagni med Peder Lauridsen fragtet 6 udenbys skippere til at føre deres øksne og andre varer til Amsterdam, og i 1698 var han selv i Holland med sine øksne. I året 1700 var han indehaver af den største handel i Ribe. Fra 1694 til 1700 var han byens pengemester. 1695 købte han afdøde borgmester Brochmanns hus på Storegade og i 1704 vides han at have ejet en hel række ejendomme i byen. 1711 skænkede han et beløb til byens fattige (Hofmans fundatser IV 509 ff.).

Han var gift ¹⁾ M a r g r e t h e L a s d a t t e r, død 1702, ²⁾ A n n e T e r p a g e r. Den sidste lånte efter mandens død

byen 1200 rdlr., af hvilke der i 1709 og 1711 betaltes renter. Af første ægteskab var en søn **Hans Nielsen** (se denne), som en tid var bosat i England og som efter faderens død førte proces mod sin stedmoder i anledning af sin broders altfor kostbare begravelse. I samme ægteskab var en datter, som blev gift med toldereren **Jep Pedersen Eenholm**, og som synes at være død i 1706. I andet ægteskab var der en søn, **Niels Knudsen Nielsen**, der imidlertid allerede døde 1712. Desuden en datter, **Els Margrethe Terpager**, der 1724 fik bevilling til at sidde i uskiftet bo. Hun gav 1712, 12. juli, sammen med moderen, **Anna Terpager**, og magister **Peder Terpager** afkald på arven efter deres broder og søn **Niels Knudsen Nielsen**. Hvorledes **Niels Knudsen**s forhold til sønnen i England har været, vides ikke, men det blev hans stedsøn **Anders Hansen** (Mahler), der kom til at overtage en del af hans forretning og ejendomme (se denne). I 1705 16. juni oprettedes der kontrakt imellem dem, hvorefter **Niels K.** forbeholdt sig, hvad han behøvede til en ny husholdnings indrettelse efter nærmere specification, desuden halvparten af sin stald og have uden for Nørreport næst op til den kgl. ladegård, fremdeles halvparten af indavlet korn, hø, halm og småfoder samt halvparten af, hvad der kunde indkomme af den til Portugal sendte rug. Yderligere fratoges, hvad der kunde tilkomme sal. **Villum Knudsen**s børn, som var hans myndlinge, et dobbelt og et enkelt holmeskifte og fire agre i galgemarken. Hele sin øvrige hovedlod, deriblandt »halvparten af sit adelshus og næst liggende **Jep Vilslefs** hus på Storegade, hvoraf han nu udflytter«, med kram, købmandsgods og udestående fordringer og bohave, som det var tilfaldet ham efter hans sal. hustru, **Margrethe Lasdatter**, overdrager han stedsønnen, undtagen hvad der tilhørte eller hidrørte fra hans nuværende hustru. Til gengæld skulde **Anders Hansen** udbetale 4900 rdlr. i visse årlige terminer. Han er ved denne kontrakt betalt for sin broderlod og skal betale sine søskende, hvad der tilkommer dem af boet. Det tilføjes, at **Karen Nielsdatters** bekomne bryllupsudflytning var regnet for en søsterlod.

Knudsen, Peder. Kendes kun fra en skatteligning i 1714. Gift ¹⁾ **Anne Nielsdatter** (gensidigt testamente 1724 i jyske registre), ²⁾ **Dorthe Cathrine Hansdatter** (gensidigt testamente 1731, jyske registre).

Knudsen, Willum. Rådmand, delefoged m. m. Død 1692. Om hans kaar 1658 se under M. M. Bader. Det første, der iøvrigt høres om ham, er en indblanding i et smugleri af tobak, som han dog klarede sig for. I 1675 kom han i strid med latinskolens rektor, N. P. Terpager, og dens konrektor, Chr. Blymester. Først lod Blymester ham indstævne for nogle udtalelser, han var kommet med i tinget om Blymesters stand og person, men tingets medlemmer havde ikke hørt noget sådant, og Villum Knudsen svarede nu på konrektorens noget hvasse indlæg i sagen med at bede denne hellere passe sin gerning med at læse for skolens kostgængere i hospitalet, hvad han fik løn for, men hvor han yderst sjældent viste sig. Samtidig kom han i strid med rektor Terpager om nogle penge, han som accisemester havde afkrævet denne, men som rektoren hævdede var urigtigt pålignet og krævede tilbagebetalt. Terpager stævnedes præsident, borgmestre og rådmænd som vidne på nogle udtalelser, Villum Knudsen skulde været kommet med mod ham på rådhuset. Præsidenten svarede skriftligt, at han intet havde hørt, men at rektoren ved sin stævning havde overtrådt den respekt, der tilkom ham, præsidenten. — 1685 var Villum Knudsen parthaver i konfiskationsforpagtningen, og i 1689 deltog han i forpagtningen af den nye konsumtion. 1690 var han baade kran- og vejermester, accisemester og delefoged. 1691 9. novbr. var han, der på den tid nævnes som gammel og svagelig, genstand for et voldeligt overfald af herredsskriveren i Gjørding og Malt herreder, Anders Gregersen. Nogle få måneder efter døde Villum Knudsen efter at have tilgivet Gregersen, og denne affandt sig da med en bøde til kongen og byen (6 rdlr. til hver). — Gift med **M a r g r e t h e B e n n e t s d a t t e r**, en søster til præsten Jacob Bendtsen i Vejen. En datter, **V i b e k e**, samt flere andre børn, for hvem Niels Knudsen blev formynder (se under denne).

Koch, Christen. Kæmner og købmand. Død 1805. Hans hustru døde 1789. 1792 nævnes han kæmner, billetør og delefoged. Tog sin afsked 1794. Han var ved sin død eligeret borger. — Søn: Præsten **G a b r i e l K o c h** i Jerne og Skads (død 1861).

Koch, Christian Frederik. Adjunkt 1853—65, død som stiftsprovst i Ribe, død 1895, fader til biskop P. G. Koch.

- Koch, Chr. Pedersen.** Fik 1773 bevilling til sammen med sin hustru, **Kirsten Gabrielsdatter**, at sidde i uskiftet bo med børn og børnebørn.
- Koch, Gabriel Christensen,** tog 1759 borgerskab som værtshusholder. Fik 1777 bevilling på at sidde i uskiftet bo med sin hustru, **Johanne Michelsdatter**. Han må være død 1782, da hustruen får tilladelse til at være sin egen værge.
- Koch, Michael,** søn af den foregående. Femtelektiehører i Ribe skole. Fik 1788 konfirmation som succederende præst i Døstrup, hvor han døde som sognepræst 1821. Hustru: **Barbara Brorson** (død 1828).
- Koefoed, Conrad Daniel.** Stiftsprovst 1805—25, biskop 1825—31. I 1808 blev han valgt til forligskommissær, men frasagde sig dette 2 år efter. I 1805 10. decbr. lod han en kone, der var almisselem, og som havdet betlet i hans hus, føre for byfogeden. (Litt. O. Nielsen: Malt herred pag. 145. — Historisk månedsskrift I 54 ff. — Fra Ribe Amt 1906 ff.).
- Koefoed, Hans.** Stiftsamtmænd 1811—22.. Det fortælles, at han 1822 skulde være dømt til slaveri. (Dåe: Breve fra Danmark og Norge. Se endvidere: Hist. månedsskrift I 54 ff. — Fra Ribe Amt 1906 f.).
- Koldborg, Hans.** Hans enke, **Johanne Lavridsdatter**, ejede 1663 Mads Højnes gård, som skolen lod vurdere. En søn er rimeligvis **Lavrids Hansen Koldborg**, der i 1696 fik dispensation til 2. ægteskab med **Elisabeth Sørensdatter**.
- Koldtoft, Mads.** Var 1686 førstelektiehører ved Ribe skole. Han er maaske den samme som den **Mads Jensen Koldtoft**, der i 1689 var degn i Skjern.
- Kolvig, Frederik.** Købmand. 1616 4. april udruster han sammen med to andre købmænd i Ribe briggen »St. Peder« til hvalfangst og robbefangst. For egen regning sendte han en slup til Island.
- Krag, Jacob.** Toldinspektør efter **Laurids Nyland**. Kammerråd. Thorup var huslærer hos ham 1800—01. (Se »Thorups levned«). Død 1812.
- Kragh, Hans.** Hospitalsforstander. Død 1750. Han overtog denne stilling 1738 mod at yde **Kirsten Jacobsdatter** en årlig, livsvarig pension. 1747 frasagde han sig tjenesten som hospitalsforstander. Han vedblev derimod at være råd-

- mand til sin død og afløstes af Thomas Clausen (1750 3. april). Han var morbroder til Hans Kalhauge.
- Kragelund, P e d e r.** Biskop 1650—81. Indgav betænkning sammen med 8 provster om forskellige kirkelige anliggender. Død 1681. Hans enke fik en årlig pension på 100 rdlr. af kirkerne. Døtrene var berømte for deres skønhed: **D o r t h e**, gift med lektor Rosenberg, **B o d i l P e d e r s d a t t e r**, gift med byskriver Ib Pedersen, **E l i s a b e t h**, købte 1698 Lydom kirke af kongen, **I n g e b o r g** havde 1661 bryllup på rådhuset med pastor Bie. (Litt. Kinch II 415, 443 ff. — Hofm.: Danske adelsmænd II 6).
- Krieger, J o h a n C o r n e l i u s.** Toldkasserer. Død 1825. Gift med **A n e M a r g r e t h e G r a a e**. To sønner, hvoraf en blev læge i Løgstør († 1837), en anden assessor i hof- og stadsretten, etatsraad († 1876).
- Krosp(e), J a c o b** bliver 1768 23. april instrumentist i Ribe by og Ribe amt efter faderen J. F. Krospe. Ved juleoffer får han 14 à 16 rdlr., ved omgangen i byen 10 á 12 rdlr. Gift med **M a r e n M ø l l e r** 1764.
- Krospe, J o h a n F r i d e r i c h.** Fik 1726 5. septbr. kongelig konfirmation på sin bestalling som instrumentist i Ribe, hvor han afløste Garløv Kinast. Der tillagdes ham årlig 10 sletdaler i huslejegodtgørelse, så længe hans residens ikke var så godt i stand, at den kunde bebos. Året efter fik han bestalling som instrumentist i Ribe amt. 1752 fik han Batholomeus Philip Schreiber til medhjælper, men denne blev 1760 instrumentist i Roskilde. — Gift med **D o r t h e M a r g r e t h e M o l v a d**. En datter (?) **M a r g r e t h e E l i s a b e t h K r o s p (e)** blev 1758 gift med Joh. Jacob Frausing.
- Kurtz, O t m a r C h r i s t o p h e r.** Toldkontrolør. Død 1697. En ligsang over ham findes i latinskolens samlinger til »Ripæ cimbricæ«.
- Kümmel, F r e d e r i k M.** Købmand. Havde en tid påtaget sig skibsbroens renholdelse, men kritiseredes i 1794 af de eligerede borgere.
- Kølholt, J e n s.** Guldsmed. Afløstes 1739 som inspektør ved de fattiges væsen af Lorents Thun. 1747 fik han sammen med Jochum Bøttiker eneret på professionen i Ribe. — Gift med **M a r g r e t h e J e n s d a t t e r**. De havde ingen børn og oprettede i 1729 gensidigt testamente.
- Kølholt, J e n s J e n s e n.** Bliver 1752 byens accise-, kran-

og vejemester efter Nicolai Ries, og bliver 1753 tillige måler. I 1758 beskikkes Chr. Hansen Hadberg til hans efterfølger, da han nu er i en høj alder. 1768 lever han dog endnu, og Ludvig Chr. Holm udpeges med kgl. stadfæstelse til hans eventuelle efterfølger. Han dør dog først 1775, og sidstnævnte overtager embedet.

König, Bastian. Toldkontrolør 1651. Han afskediges senere, men ansættes påny. Synes i 1662 ikke at have haft rent mel i posen.

Königsberg, Knud. Nævnes i 1676 som byens edssvorne prokurator.

Laffrentz, Volquart. Er 1660 privilegeret farver i Ribe.

Lange, Ida og Ellen. Nævnes c. 1730 som to fattige adelige jomfruer, boende i Ribe.

Lange, Jørgen til Kærgård. Gik 1663 fallit.

Lange, Sineel. Udnævntes 1740 fra subrektor til konrektor og blev 1752 10. novbr. Falsters efterfølger som rektor. 1755 blev han af student Povl Eskildsen Simonsen stævnet for provsteretten for gæld. — Hans hustru var steddatter af auditor Svenning Andersens (Ringkøbing) enke Anna Elisabeth West. En søn **Svenning Lange** nævnes 1761. Han blev senere rådstueskriver i København. (Galthen pag. 212).

Lassen, Morten. Oprindelig borgmester, men fra 1663 3. septbr. en »lovfældt og fordelt mand«. 1666 pantsatte han sit hus på Storegade til borgmester Carsten Tønnesen for 150 rdlr., som denne havde lånt ham af de penge, som hr. Aibert Skeel havde givet til den latinske skole. En måned senere måtte han pantsætte det hus, han boede i på Kræmmergaden mellem Tingslippen og Vibeke Laurids Friis' hus. I 1664 blev han fritaget for værgemål. Endnu efter hans død fremkom der i 1687 beskyldninger mod ham, men disse blev ved påankning afvist. — Gift med **Ingeborg Friis**, der senere ægtede Maturin du Pont. Søn: Laurids Mortensen Friis, byfoged i Ribe (se denne). (Litt. Kinch II 427 ff.).

Lassen, Nis. Købmand og forfatter 1777. Gift med **Kirsten Nisdatter** af Ho præstegård 1758 (?). (Litt. Werlauf: Antegnelser til Holbergs levned pag. 360).

Lauridsen, Adser. Gift med Maren Oulinds datter, født 1734 25. marts, død 1791 22. jan.

Lauridsen, Morten. Blev 1742 første skoleholder efter at have været adjungeret den gamle skoleholder Oluf Zacha-

riesen Bochius. Der antages samtidig en 2. skoleholder, da en sådan vel kan behøves for medelst børnenes mængde. Allerede inden han blev adjungeret Bochius havde han så tidligt som i 1718 undervist nogle borgeres børn, hvad Bochius var så fornærmet over, at han fratog disse deres bøger og regnebrætter, hvorover der blev retssag.

Lehman, Christian. Sekretær hos stiftamtmand Gabel. (Litt. Falster: Amoen. phil. I 17 n., II 15 n.).

Lentz Julius. Tolder. Død 1767. Gift med **Sophia Catharina Klog**, der fragik arv og gæld efter ham.

Leth. Major ved husarerne i Ribe. 1771 ejede han en stor gård i Hundegade. Gift med **Anne Margrethe Gersdorff**, født 1746, død 1764 og bisat i Hunderup kirke. (Litt. Ribe ugeblad 1799 pag. 7).

Levetzau, Theodosius. Stiftamtmand 1768—81. Gav 1770 magistraten en irettesættelse for deres indbyrdes stridigheder, der var kommet borgerne for øre. Tog sig 1777 varmt af tanken om at få den nordre vej udbedret, så at der anlagdes en vase over stiftsprovstens eng på Vestermåen, og fik sagen gennemført ved kgl. resolution. Ejede apoteker Castensens tidligere gård, som han i 1772 skødede til apoteker Eilschou (tingl. 1775 14. febr.). 1775 boede han på Korsbrødregård og drev dens jorder. Død i Kiel 1817. Gift med komtesse **Caroline**, grevinde af Holck.

Lime, Gjertrud og Susanne c. 1700. (Rhode: Haderslev amt pag. 304).

Lime, Morten. Hustruens navn **Else**. Døttrene, **Margrethe** sal. hr. Jacobs, **Susanne** sal. M. Sørensen og gudfrygtige pige **Karen Mortensdatter**, opsagde 1666 arv og gæld efter moderen.

Lind, Bertel Lauridsen, død 1694. (Ligsten).

Lindberg, Niels. Hører ved Ribe skole 1781—87. Præst i Jernved 1787—93. Kapellan ved Ribe domkirke 1793—1830. Anmodede 1794 byfogden om at forhindre pøblens støjen ved brudevielser i domkirken, hvor han forstyrredes i den grad, at han knap kunde høre, hvad han selv sagde. 1805 anmeldte han de påtrængende tiggerskarer ved bryllupper både i Ribe og i landsbyerne, hvor det endog kunde hænde, at en stor tiggerskare omringede bruden, så at man havde møje med at værgе hende. I sagen angående vejen til byens holme i 1807 var han ordførende for lodsejerne. Også i 1794

var han midt i en vejstrid, som han indankede for »det borgerlige selskab«. (Litt. Historisk månedsskrift I). Søn: Jacob Chr. Lindberg, bekendt fra d. grundtvigske kirkekamp.

Lindhardt, Bent. Kateket 1836—41. (Litt. Jyske samlinger VIII 37 ff.).

Lindvig, Bertel. Gift med Anna Hansdatter, der var datter af Hans Andersen Mahler og Margrethe Lasdatter. Lindvig og hans kone var begge døde i 1710, da sønnen Hans Christian Bertelsen Lindvig gav afkald på arven efter forældrene og mormoderen. Han tjente da hos en slægtning (?) Anders Hansen Lindvig.

Linneborg, Peder Thomsen. Er maaske identisk med mønsterskriver Peder Thomsen Linneberg. I 1682 får han tilskødet et hus i Sønderportgade, kaldet »Hagen«. Han kaldes ved denne lejlighed kaptajn. Chr. Bruun nævner (i »Curt Sivertsen Adelaer« pag. 438) en kgl. søkaptajn Peder Thomassen Linneberg i 1679.

Lisberg, Niels. Bliver 1785 kapellan ved St. Cathrine kirke og 1790 sognepræst til Holme og Tranberg. (Litt. Indbydelsesskrift til Sorø 1876 p. 35).

Lodberg, Christen. Biskop i Ribe 1681—93 (bestalling af 17. sepbr.). Synes at have været svoger til generalfiskal Jens Claussøn. En svigerinde (?) Margrethe Jacobsdatter var i huset hos ham. Sønnen Jens Lodberg blev Dr. med. (Ingerslev: Danske læger II 207). En datter Birgitte blev gift med hr. Bagge Friis i Visby (smst. pag. 311). Hans enke bosatte sig i Odense. Selv ligger han begravet i Roskilde.

Lourup, Hans Jensen. Borger i Ribe. Hans enke Karen Hansdatter nævnes 1735.

Luja, Christian Henrik. Mønsterskriver. Nævnes 1770. Død 1791. Gift med Ellen Susanna Hagerup, en datter af fhv. præst for Skogens menighed i Trondhjem stift Richard Hagerup og Maren Magdalena Hass.

Lund. Kancellirådinde. Ejede og beboede i 1771 en gård på Mellemdammen.

Lund, Anders. Toldforvalter. Søn af Feder Lund i Høyer, der overlevede ham. Han var i 1689 afgået fra sit embede, men døde først i 1694. En have og en stald, han havde ejet, solgtes af faderen til Evendorph.

Lund, Christian. Tømrermester. Blev i 1817 tiltalt for den borgerlige krigsret, fordi han ikke var mødt til befalet vagttjeneste. Tilsigelsen traf ham henimod middag i et godt lag, så at han ikke følte sig skikket til at møde et par timer efter.

Lund, Jacob Jensen. Exam. juris, får 1787 11. oktbr. bestalling som byfoged i Ribe, birkedommer i Riberhus birk og rådmand i Ribe i stedet for afdøde Niels Christiansen Lund. 1793 nævnes han som stiftamtmandens fuldmægtig. 1805 15. febr. til 1810 var han borgmester, hvorefter prokurator Bluhme konstitueredes i hans sted 17. aug. Han var gift to gange. En søn af 2. ægteskab Christian Lund vil 1802 være søkadet. En broder til ham, C. Lund, var degn i Daler. Han var brodersøn af byfoged Niels Christian Lund (se denne) og købte 1787 19. oktbr. dennes gård på Nederdammen for 850 rdlr. Han døde 1810. Hans 2. kone døde 1799.

Lund, Jørgen Andersen. Studiosus. Kordegn og klokker ved domkirken 1694.

Lund, Laurids Johansen. Bogbinder. Han fik 1705 bevilling som eneste bogbinder i Ribe, men indløste den ikke.

Lund, Laurids. Kapellan ved St. Cathrine 1711—31. Gift med Gjertrud Heidemann, der var af et meget eksalteret gemyt og som til sidst i 1726 i sindsforvirring dræbte sig selv. 1731 blev Lund sognepræst for Thorstrup og Horne.

Lund, Niels Christiansen. Fik 1758 bestalling som byfoged i Ribe, birkedommer i Riberhus birk og tillige rådmand i stedet for Steensen, der var dømt fra embedet. Han fik i sidstnævnte egenskab votum lig de andre magistratspersoner, dog skulde han ikke møde, når bytingsdomme appelleredes til rådstuen. Han fik dog ikke løn, før en af de daværende rådmænd afgik. 1794 omtales han med ros for sin dygtige administration af byens midler. Han var dog allerede død i 1787 og afløst af brodersønnen Jacob Jensen Lund (se denne). Han var ugift.

Lund, Søren Nielsen, fik 1712 10. septbr. kgl. bestalling som byskriver. Død 1734 29. maj. Han førte protokollen meget dårligt både med hensyn til skønskrift og endnu mere med hensyn til sprog, sætningsdannelser og bogstavering, navnlig af fremmedord, meget ringere end det skete i Jørgen Stubs tid. 1719 overtog han opkrævningen af de kgl. skat-

ter. Gift ¹⁾ Anne Dorothea Gødesdatter, død 1717, ²⁾ Anne Gjertrud Hack. Af første ægteskab havde han sønnen Palle Sørensen Lund, der efter sin moder arvede 533 rdlr., som udbetaltes ved faderens død. I andet ægteskab var der sønnen Niels Sørensen Lund (Hack), som ved faderens død endnu var umyndig (arv 900 rdlr.) og som 1741 studerede medicin i Jena.

Lund, Visti Thomsen. Kancellieråd. Byfoged m. m. Død 1743. 1719 blev han udnævnt til byfoged og tiltrådte embedet i januar. Han søgte samtidig om at måtte blive vejer- og kranmester, men opnåede ikke dette embede, hvorimod han i tidens løb samlede sig et anseeligt antal andre. Umiddelbart efter sin embedstiltrædelse fritoges han for åbenbart skriftemål for begået lejermål. 1720 blev han kirkeskriver i Ribe stift efter Jep Jensen Bredballe. 1726 var han kommissionsdommer vedrørende St. Cathrine kirke. 1727 blev han birkefoged i Lustrup birk efter Niels Andersen Søbys død. 1726 synes han at have været formand for skyttelaugel. 1734 fik han embedet som mønsterskriver i Vestjylland. 1735 fik han bestalling som birkedommer i Riberhus birk. 1739 blev han viceborgmester. 1742 udnævntes han til virkelig kancellieråd og døde året efter natten mellem 14. og 15. april. I hvert fald fra 1733 og lige til sin død fungerede han foruden i sine andre embeder tillige som fuldmægtig hos stiftamtmand Gabel og havde på hans vegne en del offentlige og private pengemidler under hænder. Falster roser ham meget (Bruun: Falsteriana pag. 54). — Gift med Margrethe Cathrine Harmens. Hun fik lov at sidde i uskiftet bo efter manden, havde ret stort folkehold og svarede en ikke ringe skat. 1745 blev hun tiltalt for sin mands regnskaber for pengene til domkirkens reparation. Måske har hun måttet tilsvare en del her, thi 1755 får hun eftergivelse for indkvarteringsskat og fremtidig fritagelse derfor. Hun solgte også den ene af de to gårde på Mellemdammen i 1749, medens den anden først solgtes ved hendes død i 1774. — Børn: ¹⁾ H. E. Lund, student 1743, ²⁾ Thomas Peter L., ³⁾ Christian Carl L., ⁴⁾ Elisabeth L. og endnu en datter. I konrektor Sinnel Langes stilopgave (se skolepropram 1830 pag. 20 ff.) betegnes en af Lunds døtre som »Dåen«.

Lustrup, Anders Pedersen. Kæmner 1714—25.

- Lydiksen, Anders.** Borger i Ribe. Sønnen **Mads Andersen** gav 1666 sin farbroder Morten Lydiksen afkald på arv efter dennes og Anders' søster Karen.
- Lyhne, Jeppe.** Tog 1787 borgerskab som købmand i Ribe.
- Lyhne, Søren.** Købmand. Synes at have nedsat sig 1768 efter at have lært hos rådmand Rahr. Han ejede Lustrupholm. 1787 havde han en voksen søn **Jesper**. En datter **Magdalene** blev 1798 gift med Hans Peter Falck »uagtet de er besvogrede i 2. led«. En anden datter blev gift med Carl Grønlund, klokker i Vejle. Lyhne var kirkeværge for St. Catharine og indlagde sig sam sådan store fortjenester, bl. a. ved orglets flytning og forbedring samt en række andre forskønelser i kirken 1794. (Se indskrift på to smukke, runde tavler bag orglet).
- Lützen, Mathias Hansen.** Hospitalsforstander. Død 1687. Hans enke, **Ellen**, giftede sig med hans efterfølger M. H. Evendorph (se denne). Søn: **Christian Mathiesen Lützen**, der i 1694 i et slagsmål sårede kirurgen Henckel (se denne).
- Løvenstjerne, Johan Adolf.** Kammerråd. Fører sager for forskellige 1734, bl. a. efter Gabels tilskyndelse »for at han derved kunde forvente rekommandation og forfremmelse«. I 1735 3. maj anlægges der imidlertid sag mod ham selv, i hvilken der falder dom 1736 12. jan.
- Madsen (Matzen), Andreas.** Farver. Han var født i Foldingbro og nedsatte sig i 1778 i Ribe som farver og trykker, idet han købte Lorenz Muusmanns farvergård. 1794 nævnes hans lærredstrykkeri. Han var søn af bromand Madsen i Foldingbro og Cathrine Maria Lange, enke efter Niels Grum i Foldingbro. En søster til ham, Sophie, var gift med organist Nissen i Ribe. En søn af ham er provst **Hans Henrik Matzen** i Hygum (se O. Nielsen: Skads herred pag. 62).
- Madsen, Mads.** Borger i Ribe. Gift med Voldborg Rasmusdatter (Spandet), som døde 1696. Ægteskabet var barnløst. Hun var datter af R. Kjersing og en søster til præsten Anders Rasmussen i Nykirke—Fåborg samt til Anne, gift med Hans Hansen, m. fl.
- Madsen, Peder.** Hans enke, der nævnes 1721, var formuende og rimeligvis beslægtet med Mads Fridsch (se denne).
- Madsen, Peder.** Præst (dog ikke i Ribe). Magistraten i Ribe

skriver 1695 16. jan. til ham, at hans to søstre, Maren og Johanne Madsdatter, i 3 år har boet i forældrenes hus i Grønnegade. De har betalt skatter, men ingen husleje. Nu vil Andreas Andreassen Bruun (se denne) leje huset, men søstrene sætter sig derimod, skønt deres formyndere har samtykket deri.

Madsen, T e r k e l. By- og rådstueskriver. 1678 antages han som tolder ved Kragerøens toldsted.

Mahler, A n d e r s H a n s e n. Købmand. Født 1663. Han var Søn af Hans Andersen Mahler (se denne) og Margrethe Lasdatter, der 2. gang giftede sig med Niels Knudsen. (Om slægten og om hans forhold til stedfaderen se under denne). 1705 var han indviklet i en smugleraffære. Året efter blev han optaget blandt de 24 mænd. Han, der havde overtaget en god forretning efter stedfaderen i 1705, var allerede 1714 ret formuende efter hans skatteydelse at dømme. I 1728 ser det ud til, at han ejede Blågård. 1732 fik han og hans hustru V i b e k e J e n s d a t t e r B a g g e bevilling på at sidde i uskiftet bo. 1734 omtales hun som enke, og året efter solgte hun to sammenbyggede huse i Gråbrødregade. Hun døde 1749 7. jan. — Børn: ¹) J e n s A n d e r s e n M a h l e r (se denne), ²) H a n s, der 1742 omtales som fuldmyndig, ³) M e t t e M a r i e M. fik 1742 bevilling som myndig under kurator. 1749 lånte hun byen 200 rdlr. til Midtmøllens reparation.

Mahler, C h r i s t i a n. Ejede og beboede 1771 en gård i Ribe.

Mahler, H a n s. Præst i København (?) Ejede i 1771 en gård på Storegade i Ribe.

Mahler, H a n s A n d e r s e n. Handelsmand. Død 1673. I 1668 købte han et hus i Fiskergade og samme år en gård på Storegade af Peder og Jens Laur. Baggesen. Gift med M a r g r e t h e L a s d a t t e r, der efter hans død ægtede Niels Knudsen (se denne). Hun døde 1702 11. febr. Børn: L a s, født 1662 (se denne), A n d e r s, født 1663 (se denne) og A n n e, født 1667.

Mahler, J e n s A n d e r s e n. Søn af Anker Hansen Mahler (se denne) og Vibeke Jensdatter Bagge. Død 1755 28. jan. Oprettede 1749 testamente (Hofmanns fundatser IV 497 ff.). 1750 3. juli deponerede han testamentet under forsegling tilige med kgl. bevilling på facultas testandi.

Maller (Mahler?), L a u r i t s A n d e r s e n. 1713 18. maj ind-

leverer han en erhvervet kommissionsdom over magistraten, der nu skal erklære, om den vil appellere til højesteret eller ikke.

Mahler, L a s H a n s e n. Købmand. Født 1662. Død 1740. Søn af Hans Andersen M. og Margrethe Lasdatter. En søsterdatter af ham, Johanne Bertelsdatter, var gift med forpagter Mogens Christensen Thim på Dejberglund. 1698 var han personlig i Amsterdam med øksne. Han vides i 1704 at have ejet en hel række ejendomme i Ribe. 1719 dømtes han til som formynder at udbetale sin søsterdatters Johanne Bertelsdatters arv. 1704 holdt han samfrændeskifte med sine børn, hvis arv i alt blev 2115 rdlr. 1723 gav han sine umyndige døtre, Anna Kathrine og Ingeborg, pant i sit rørlige og urørlige godt med 302 rdlr. til hver. Ved sin død var han ganske uden formue. Allerede i 1731, da datteren Ingeborg døde, var han ikke i stand til at afholde begravelsesomkostningerne, og magistraten lod hans bo registrere, da han »ikke er sig selv, mindre sit bo mægtigt.« — Gift ¹⁾ 1686 med Karen Kristensdatter, ²⁾ Engel, Jens Hansens enke. Børn: af første ægteskab Hans Christian Lassen Mahler, Margrethe, gift med præsten Poul Trans i Skrydstrup, Anna Cathrine, gift med Eskild Simonsen (?), og Ingeborg, død 1692 fire år gammel. Af andet ægteskab: Anna Cathrine og Ingeborg, der jo var myndige 1723.

Mathiesen, A., kaldet «den underlige». Adjunkt. Et brev fra ham 1819 (se Lindberg Hist. månedsskrift III 282).

Matzen, Benjamin. Købmand. Død 1812.

Matzen, Mathias Christian Frøderik. Farver og trykker. Tog borgerskab 1812. Var borgerløjtnant. Er han ikke søn af Andreas Madsen?

Matzøn, Anders. Stiftsskriver 1662, var død 1667.

Meller, Vilhelm. Student. Blev 1732 kordegn og klokker ved domkirken i stedet for Andreas Winther. 1741 forflyttedes han til Trinitatis kirke i København.

Middelboe, Poul Mathias Bildsø. Cand. jur., fik 1799 ekspektance som hospitalsforstander.

Middelboe, Stephan. Dr. theol. Blev 1781 stiftsprovst i Ribe, 1786 biskop. (Litt. Indbydelsesskrift fra Sorø 1876 pag. 35). Død 1811. Gift ¹⁾ m. Marie Bildsøe († 1807), ²⁾ m. Georgine Kaas († 1835). Om sidstnævnte se Fra Ribe Amt 1906 flg.

Moltke, Werner Jasper Andreas. Stiftamtmand 1796—1810 (men fungerede til 1811 marts måned). Derefter præsident i Sjællands stift. Boede 1797 i hus nr. 120. Tog sig 1801 varmt af den nye vej uden for Nørreport. Gift ¹⁾ Elisabeth Lütken, død 1797, ²⁾ 1798 Johanne Caspारे Rosenørn. (Litt. Thorups levned pag. 32 ff., 42, 44, 47, 55 f. — Nielsen: Personalhist. efterretninger om Ålborg pag. 74. — Hist. månedsskrift I 43, 55 ff. — Fra Ribe Amt 1907, pag. 157 ff.).

Monrath, Jens Eriksen. Skøder 1669 et stykke jord i Hundegade til mag. Jørgen Lauridsen Fog. Han kaldes »vel-lærde«.

Montagne, Thomas. Død 1790. Magister. Konrektor. Der var en del klager over ham, bl. a. fra rektor J. Hansen. Han var en del interesseret i juridiske spørgsmål. 1755 vides han at have haft sin moder i huset. 1761 blev han byfoged i Ringkøbing og herredsfoged i Bølling herred samt rådmand. Desuden samme år bestalling som prokurator. 1765 vides han at være mødt på en andens vegne for Varde landemode. Gift 1753 med Anna Jensdatter Foss.

Mortensen, Erik. I 1657 tilskøder præsten på Sønderho, Peder Laugesen, ham $1\frac{1}{4}$ mandsdel i Manø hølade mod at han giver afkald på hustruen, Karen Pedersdatters arv efter sin fader, tidl. præst på Sønderho, Peder Nielsen, og moder Margrethe Gregersdatter.

Mortensen, Jens. Død 1672 6. marts. Rådmand 1659—72. Han havde tidligere været slotsskriver. Han var formuende. Han var søn af Morten Ibsen og Maren Lauridsdatter. Søsken: Jacob Mortensen i Ålborg, Jonas Mortensen, død 1667 i København, og Anne Mortensdatter, gift med Bertel Jensen. Jacob Mortensens børn (han var død i 1672): ¹⁾ Urban Jacobsen, født 1651, tjente i Hamborg (hans formynder var fhv. kgl. tolder i Ålborg Jacob Urbansen, ²⁾ Maren Jacobsdatter, gift med Søren Jensen Glimsholt, hospitalsforstander i Ålborg, ³⁾ Anna, gift med Povl Christensen, borger i Ålborg, ⁴⁾ Margrethe, ⁵⁾ Maren og ⁶⁾ Johanne, for hvilke S. J. Glimsholt var formynder. — Gift med Karen Lauridsdatter. Ægteskabet var barnløst, broderbørnene arvede ham. Hun giftede sig påny 1674 med Frederik Petersen i Tønder.

Mortensen, Mads. Var 1711 toldinspektør.

Mortensen, Termann. Født 1682, var død i 1738. Købmand. Overformynder. Han var stor grundejer 1728. Han ejede da

ialt 38 ejendomme, hvoraf dog de 29 var boder. 1736 var han blandt førerne i rejsningen mod magistraten. Han havde 3 søskende i Farup sogn i 1726. — Gift 1723 med *Maren Jensdatter Sevel*, der var enke efter *Rasmus Hansen Roager*.

Moses, Levin. Kendes 1694 fra en skatteansættelse.

Moses, Nathan. Privilegeret tobaksspinder i Ribe. 1675 blev han grebet i Århus med en falsk toldseddel. Flygtede fra sine kreditorer til Fredericia 1697 og fik 3 års moratorium, der senere forlængedes. (Litt. Hüberts: Aktstykker til Århus hist. II 248).

Mouritzen, Peder. Købmand. Nævnes 1736 i det præsidium på 4 mand, som 131 Ribe-borgere udvælger til at tage sig af byens sager.

Mulvad. Se under *Christensen, Jes*.

Mulvad (Molvad), Mads Jessen, se under *Kiærgård, Jes Hansen*.

Mulvad, Peder. Søn af *Jep Mulvad*, der døde i Ribe 1792. En broder til Peder var præsten i Nimtofte, Århus stift, *Carl Mulvad*.

Munch, Niels. Var 1756 gift med *Birthe Forsom*.

Muus, Christian (Christen) Sørensen. Død 1717. Biskop i Ribe 1701—12. I 1701 fik han lov til i det følgende år at rejse til Norge i 4 måneder for at bringe sine sager der i orden, og samme år fik han lov til at skifte med sine børn. I 1710 klagede høreren *T. Termansen* over ham for vilkårlighed. Om hans sammenstød med vinkelskriver *A. P. Harkroug* se under denne. I 1705 affyrede *Jep Andersen*, der netop var kommet hjem fra en rejse, sine pistoler uden for biskoppens hus med det resultat, at biskoppens søn, *Ulrik*, hans famulus, *Blichfeldt*, og en tjener overfaldt *Jep Andersen* og hans hustru. Hans tjenestefolk anklagedes 1711 for smuglerier. 1712 solgte han sin have ved skibbroen. Børn: *Ulrich Muus*, officer, og *Öllegård Muus*, gift med præsten *Jens Jermin* i Hjerm. Hun døde og begravedes 1707 i Ribe. (Litt. Mumme: St. Knuds kirke pag. 240. — L. Daa: Det gamle Christiania pag. 146. — Fyhn: Kolding pag. 390. — Bloch: Den fynske gejstligheds historie I 176—206. — Jyske samlinger IV 295 og VII 176—78. — Birkerods dagbog pag. 486).

- Muusmann, Lorenz.** Fik 1768 21. novbr. privilegium på farveriet i Ribe sammen med Michael Barsballe (se denne) efter Annicke Bjerum.
- Müller.** Delefoged. Fremkom 1822 med en plan til at forlægge Holmevejen, så at den kom til at gå over Mejlby, men Farstrup lodsejere satte sig imod den.
- Müller, Hans Jessen.** Født 1799. Købmand. Stod i lære hos købmand Frederik Kolvig (se denne) og var senere handelsbetjent hos købmand Hans Hansen Müller i Ribe. Tog selv borgerskab 1723 15. april.
- Müller, Tage Christian.** Biskop 1833—49. (Litt. Koch: Den danske kirkes historie 1801—17 pag. 134; — J. B. Daaugard: Til Minde om Biskop T. M.).
- Müller, Thorbjørn.** Konsumptionsbetjent. Udviste 1817 pligtforsømmelse og fornærmelse mod en fra vagten udsendt patrouille.
- Mølengraf, Jacob Adriansen van.** Maler. Han var født i Amsterdam og havde været bosat i Ringkøbing. 1618 tog han borgerskab i Ribe og kaldte sig da Jac. van Møllen. Samme år malede han prædikestolen i Døstrup kirke. Han skænkede en lysestage til St. Cathrine kirke, og en anden gaves i 1684 (?) af hans datter og svigersøn.
- Møller, Christen.** Prokurator. Fik 1744 stiftamtmandens ordre til at aktionere mod den undvegne Peder Mourits Ilberg.
- Møller, Christen Frandsen.** Født c. 1768 i Jedsted. Møller. Købte 1816 Ydermøllen og tog samme år den 24. decbr. borgerskab i Ribe.
- Møller, Hans.** Købmand og Møller med borgerskab fra 1802 7. jan., men havde forinden virket i byen. Han er muligvis identisk med den Hans Hansen Müller, hos hvem Hans Jessen Müller (se denne) var handelsbetjent før 1723, hvor H. H. M. omtales som død.
- Møller, Lorens Sørensen.** Fik borgerskab som barber og kirurg, men på et falsk lærebrev. 1689 fik han efter kirurg Brauns klage sit borgerskab erklæret for forbrudt, men virkede dog endnu året efter i byens omegn (Farup). 1691 udstedes der arrestordre mod ham, fordi han stadig praktiserer, og det anføres, at han bør dømmes i jern på Bremerholm.
- Møller, Niels Kristensen.** Død 1751. Møller. Ejer af Ydermøllen.

- Møller, Niels Nielsen.** 1732 klokker og kordegn ved St. Cathrine kirke efter Bertel Andersen Jerne. 1741 fik han oprejsning for konens for tidlige nedkomst.
- Møller (Müller), Peder Caspersen.** Død 1763. Blev 1745 kapellan ved St. Cathrine kirke og 1747 sognepræst sammesteds efter mag. Laurids Fogh. Hans bo var insolvent, og enken fik 20 rdlr. årlig af fattigkassen. 1766 tilstodes der hendes 30 rdlr. årlig i pension af kaldet. — Gift med Lene Ide, der døde 1794 30. juni. Børn: ¹⁾ Kaspar Møller, student, skoleholder i Boesholm (?) på Sjælland, ²⁾ Anne Marie Møller, født 1747, død ugift, ³⁾ Lucia Dorothea, gift med skovrider Winding.
- Møller, Søren.** Gift med Anna Cathrina, der døde 1766. Søn (?): Niels Müller, født 1737. Student fra Ribe skole 1755. Hører i Ribe 1760. Præst i Højrup 1765, i Ringkøbing 1775. Død 1783. Gift med Sophie Christiane Jensdatter Høhne af Vester Vedsted.
- Nederland, Oluf Petersen.** Se Acta synodi Ripensis 1662 16. april.
- Nesberg, Jens.** Gift med Dorothea Ibsdatter.
- Neumann, Johan Joachim.** Død 1741. Apoteker, rådmand. Fik 1700 privilegium som apoteker i Ribe og boede 1703 på sydsiden af Storegade. Han blev rådmand 1709 efter Niels Hansen og afgik fra bestillingen 1724. I 1720 afstod han apoteket til sin steddatter Elisabeth Bøtcher (Bødker), men synes dog stadig at have haft ansvaret for dette, thi 2 år senere klagede fysikus, dr. J. Fischer til kongen over, at apoteket var i så slet stand, at de fornødne medikamenter ikke var til at få der. Vilde han visitere det sammen med kirurg Henckel og to af byfogden udmeldte mænd, svarede der stadig, at apotekeren var bortrejst. Et kongeligt påbud blev følgen. Efter steddatterens død solgte han apoteket til Joh. Henrik Osterman (se denne), idet Elisabeth Bøtcher havde gjort en del gæld. Han drev også en del lægepraksis, hvorom haves beviser fra 1728 og 1731, i hvilket sidste tilfælde han havde tilset Henckels forførte datter (se denne). — Gift 1701 3. febr. med Martha Tobiædatter Franck, der først havde været gift med apoteker Johannes Bødker (se denne). Sønnerne Herman og Tobias af første ægteskab havde skrevet en sang til brylluppet med Neuman. En søn Jochum synes allerede at være født 1700,

- men muligvis senere død, da en anden søn, født 1705, bærer navnet Jochum Frederik Johansen. Denne blev præst i Gjørding, hvor Neumann døde. En datter, Sophie Hedvig Neumann, blev gift med pastor Højer i Fol.
- Nielsen, Clemens.** Konsumptionsforpagter. Nævnes som sådan 1761 og 1771. Gift med Anna Elise Lindberg. En søn var præsten i Seem, Niels Lindberg (se denne).
- Nielsen, Erik.** Konsumptionsbetjent. 1686 klagede han til biskoppen over, at høreren Mads Knapmager, under et slagsmål, som Nielsen havde med hospitalsskriveren Frands Meelby, havde slået ham stærkt i ansigtet.
- Nielsen, Frands.** Født maj 1620. Død 1684 3. febr. Var pengemester 1665 og 1672—81. Fra nytår 1682 kvitterede han denne stilling p. gr. af alder, og tre mænd kastede på rådhuset lod om, hvem der skulde være hans efterfølger. Brødre: Ib Nielsen (se denne) og Kristoffer Nielsen. — Gift 1659 20. novbr. med Maren Pedersdatter Terpager. En søn var Niels Frandsen Terpager i Horsens. En datter var gift med Pejter Jansen, hvem sønnen i 1705 gav afkald på arven efter sin fader.
- Nielsen (Mahler), Hans.** Toldinspektør. Søn af Niels Knudsen (se denne) og Margrethe Lasdatter. Ved faderens død var han bosat i England, men blev 1711 toldinspektør i Ribe stift. Året efter fik han oprejsningsbevilling i en toldsvigsag. 1726 fik han løfte om, når Jens Regelsens hustru døde, at måtte udlægge søtønder i Grådyb. Han var samtidig kontrolør ved Varde toldsted og fra 1727 8. marts tillige vejer og måler i Hjerting, hvor han i 1735 blev kontrolør.
- Nielsen, Ib.** Handelsmand. Var broder til Frands Nielsen (se denne). 1676 havde han en stor handelsgæld. Hovedkreditor var Johan Knipper i Hamborg. Samme år var der en sag mellem de tre brødre angående 1000 rdlr., som deres fader havde lånt hospitalet. 1678 og 1680 fik han kongeligt moratorium og året efter betalte sønnen en del af hans gæld. Fra 1664 var han kirkeværge for St. Cathrine, men kom i gæld til kirken og havde endnu 1683 ikke afbetalt denne. — Gift 1653 18. septbr. med Birgitte Jesdatter. En søn, Jes, fødtes 1656, en datter, Maren, født 1654. Enken omtales 1684 som forgældet.
- Nielsen, Laurids.** Var 1719 kran- og vejermester, men frasagde sig allerede året efter bestillingen. Det er muligvis

- ham, der 1748 forpagtede konsumtionen på 3 år med Mads Termansen i Kjærbøl og Terman Madsen som kautionister.
- Nielsen, Laurids.** Pengemester 1662—68, men havde året efter sin afgang endnu ikke sluttet regnskabet.
- Nielsen, Niels** til Endrupholm ejede 1672 en gård i Ribe. Han var født 1636 26. juni på Lundø i Fjends herred og døde 1708 4. septbr. i Odense bispegård. Efterlod sig to sønner. (Varde avis 1860 nr. 128. — O. Nielsen: Skadst herred).
- Nielsen, Rasmus,** Amtsforvalter. Justitsraad. Død 1839.
- Nielsen, Søren** — se Quong.
- Nissen, Frederik.** Død 1782. Organist 1757. Fik året efter bevilling til at sidde i uskiftet bo. 1779 blev han tillige delefoged. Efterlod sig en formue på 3180 rdlr. — Gift ¹⁾ med en datter af provst Peder Thun i Hjortlund. ²⁾ Sophie Madsen, datter af bromand Madsen i Foldingbro og søster til farver Andreas Madsen (se denne). Af børnene kendes Niels Bagger Nissen, præst i Sneum, og Niels Lang Nissen, rektor ved metropolitanskolen. Desuden de fire yngste Peder, Jørgen Carstens, Anna Sophia, Jens Jørgen Nissen. (Litt. Frost: Efterretn. om Ribe domkirke pag. 163).
- Nissen, Nis Bagger.** Død 1830 30. marts. Søn af Frederik Nissen. Var oprindelig tredielektiehører i Ribe, blev 1791 kapellan i Skjærbæk og senere sognepræst i Sneum-Tjæreborg.
- Nyeland, Laurids.** Død 1784. Told- og konsumtionsinspektør. Fik 1778 bevilling til at sidde i uskiftet bo. Gift 2den Gang m. Anna Katrine Ussing (død 1835).
- Oksen, Johannes.** Biskop 1712—13. Hans bestalling er dateret 1712 19. marts. Købte samme år biskop Muus' have mellem Skibbroen og Grønnegade, men forflyttedes straks efter til Århus. Blev 1714 28. aug. dr. theol. Død som biskop i Århus 1738. (Om hans fader se: Norsk-hist. tidsskr. II 312).
- Olesen, Jacob.** Konsumtionsforpagter 1704—10.
- Olsen, Hans.** Maler. Var født 1600 i Ribe og førte adeligt våben. Levede senere i Kristiania. (Litt. Personalhist. tidsskr. I 255).
- Olsen, Zacharias.** Dansk skoleholder i Ribe, der omtales i Falsters satirer, men muligvis er en opdigtet person.
- Olufsen, Jens.** Gift med Gertrud Trellund, datter af Jens Jonsen Trellund (se Kinck II). Hun må være død 1662.

Samme år overfaldt han ved Bagge Baggesens datters bryllup Karsten Sørensen.

Omeis, Bernhard. Død 1694. Læge. Gift med Elisabeth Pedersdatter Kragelund, enke efter doktor Ludvig Pouch (se denne). 1695 solgte hun to sammenbyggede huse på Nederdammen til Math. Worm. 1699 skænkede hun sammen med nogle andre nogle ved St. Cathrine kirken liggende grunde og haver til kirken. 1713 dømtes hun til at opføre et nyt hus på Mellemdammen i stedet for det nedrevne og reparere den brøstfældige mur ud mod kongens strøm. 1724 solgte hun Hundegades blegdam til latinskolen. 1727 solgte hun bispegårdshaven mellem Bispegade og Hundegade. Overhovedet var hun stor husejer i Ribe og efterlod sig en formue på 9000 rdlr., som arvedes af hendes to børn af 1. ægteskab (se under Pouch). Hun døde i 1733. (Litt. Ingerslev: Danske læger II 75. — Hofmanns fundatser IV 520. — Frost: Efterretninger om Ribe domkirke pag. 160).

Omeis, Lydik. Hører. Idømtes 1710 en bøde.

Orluf (Orloff), Andreas Pedersen. Hesteskærer. Han var født i Ribe og tog 1755 borgerskab. 1758 nævnes i jyske registranter en Andreas Orlob i en proces. 1773 måtte hans enke afgive mandens privilegium på hesteskæring i Haderslev amt. En datter var gift med Hans Nielsen Orloff, der var hendes fætter og som fortsatte svigerfaderens bestilling (se under H. N. Orloff).

Orluf (Orloff), Hans Nielsen. Han var født i Rindum sogn, og tog 1772 borgerskab for at overtage svigerfaderen (farbroderens), A. P. Orloffs forretning som hesteskærer i Ribe amt. Han havde allerede pr. kontrakt 1769 13. maj overtaget bestillingen i Haderslev amt mod en afgift af 100 rdlr. årlig og 50 rdlr. til enken, men kontrakten ændredes af tyske kancelli til kun at gælde i svigerfaderens levetid, da privilegiet efter dennes død skulde deles mellem flere. Han kom i strid med svigermoderen 1774, da han slet intet betalte hende og retten tilkendte hende en bestemt afgift. Under processen ses, at endnu en mand af slægten, Johan Peter Orloff i Højer, drev samme Forretning. Fra 1774 fik han kun privilegium på hesteskæreri m. m. i den fyrstelige del af Als.

Orluf, J. har 1794 i mange år været konsumptionsbetjent i Ribe.

Orluf (Orloff), Peder Pedersen. Var 1729 sammen

med to sønner hesteskærer i Ribe og havde været det i mange år, idet en kvinde i 1679 vides at have gået ham i næringen. En datter, *Anne Marie*, dømtes i 1711 for lejermål med *Harkrouch*, og sønnen *Niels Orloff* dømtes i 1730 for såremål til store bøder og under trussel om fredløshed, hvis disse ikke betaltes.

- **Ostermann, Johan Henrik.** Død 1748. Apoteker. Han var født i Hessen og synes at være kommet til Ribe i 1723 efter at have opholdt sig i Tyskland og Schweiz. Han virkede som apotekersvend, medens apoteker *Neumans* steddatter havde apoteket, men anklagedes af medikus *Joh. Fischer* for at gå denne i næringen ved at praktisere både i og uden for byen. Han undskyldte sig med, at folk ikke vilde bruge *dr. Fischer*, men magistraten bestemte, at han skulde holde sig fra lægepraksis og desuden i et halvt år skulde lade sig eksaminere i København. 1726 fik han privilegium på at drive apoteket, som *Neuman* efter steddatterens død overdrog ham, og som han året efter købte. 1746 afstod han apoteket til *Hieronymus Carstensen* (se denne). — Gift med *Kirsten Lisbeth Jacobsdatter*, der 1748 fik bevilling til at sidde i uskiftet bo med sin eneste søn. (Litt. Falster: *Amoen. phil.* I 43 n. — *Burman Becker: Danmarks apotekere* pag. 24. — *Ingerslev: Danmarks læger* II 265, 375).

Outzen, Hans (eller *Jens*). Blev 1757 birkedommer i Lustrup birk.

Outzen, Niels. Søn af foregående. Blev 1781 adjungeret faderen, hvem han fulgte i embedet, som han beklædte i hvert fald fra 1799. Var deltager i spektaklerne i april 1795 og måtte efter højesteretsdom af 1800 25. april betale en bøde på 10 rdlr. til justitskassen og 10 rdlr. til byens fattigkasse.

Pedersen, Broder. Var 1711 hører.

Pedersen, Ib. Død 1675. Blev byskriver 1674. Gift med *Bodil Pedersdatter*, datter af biskop *Peder Kragelund*. Efterlod sig to sønner, der begge bar navnet *Peder Ibsen*, og hvoraf den ene blev præst i Starup-Nebel, samt en datter *Lene*.

Pedersen, Jens. Død 1691. Rådmand. 1657 blev han byens pengemester, fra hvilket embede han afgik c. 1684. Gift med *Anne Pedersdatter Terpager*, der døde 1707.

Pedersen, Kristoffer (*Christoffer*). Boede oprindeligt i Ribe, men tog i august 1661 borgerskab i Bergen, hvorfra han handlede på Nordland.

- Pedersen, Knud.** Boede oprindelig i Ribe, men tog i august 1664 borgerskab i bergen. Er muligvis identisk med den rådmand Knud Pedersen, der nævnes c. 1626 og som var gift med Karin Nielsdatter, en steddatter af Peder Jensen Terpager.
- Pedersen, Laurids.** Gift 1670 24. septbr. med Karen Rasmusdatter Spandet. Sønnen Rasmus Lauridsen fødtes 1671 23. juni og blev student 1688.
- Pedersen, Peder.** Amtsskriver til 1704.
- Pedersen, Svend.** By- og rådstueskriver fra 1876.
- Petri, Johan Gottfried.** Kirurg med ansættelse fra 1775. Han boede oprindelig i Varde, men allerede 1773 fik han tilbud om at flytte til Ribe. Der blev efter hans tilflytning i 1774 vrøvl angående hans bestalling, da han vilde have den kgl. konfirmeret. Han klagede hyppigt over indgreb i næringen. Da han 1791 vilde overdrage bestillingen til en anden, erklærede kancelliet, at han ikke havde haft eneret til barbering i Ribe. (Litt. Ingerslev: Danmarks læger II 619, 635.)
- Pichmann, Hans Jørgen.** Var skrædder og brygger 1731.
- Pichmann, Hans Lorentzen.** Han ejede Blågård (Tårn- borg), som han solgte for 300 rdlr. til biskop Brorson. En broder til ham, Søren Lorentzen Hütter, var præst i Brandrup 1662—1712.
- Pichmann, Jørgen Jensen.** Nævnes blandt de større skatteydere 1734.
- Pischmann (Pickmand), Hans Hansen** ejede i 1739 Blågård.
- Pischmann, Hans.** Afgik i 1763 som overformynder og blev kæmner i Nicolaj Bæchs sted, en bestilling, som han dog bad sig fritaget for.
- du Pont (Dupont), Maturin.** Død 1781 21. juli Tolder. I 1661 tilskødede brødrene Johan og Magnus Knipper på kongens vegne ham det hus, Johan Ratlef boede i. Det lå ud til skibsbroen med kongens mølle på den østre og Lisbeth, sal. Christopher Kjeldsens hus på den vestre side. Var 1663 hidsig mod Niels Pedersen Terpager, da de var uenig om en toldsag, rev kalot og paryk af ham og vilde kaste ham et blækhorn i hovedet. 1670 skænkede han to lysestager til St. Cathrine kirke. Gift ¹⁾ Cecilie Søditz (kongebrev 1665 23. oktbr.). Af dette ægteskab var der to sønner (1683 næv-

- nes en løjtnant Dupont i byen) og en datter Birgith e K a t r i n e, gift med major Robert Colnet. ²⁾ Med borgmester Christopher Carstensens moder, dette ægteskab barnløst. ³⁾ Ingeborg Friis, enke efter borgmester Morten Lassen. I dette ægteskab var der to børn. Hun forlod byen i 1689. (Litt. Suhms samlinger II 3 pag. 48. — Kbh. diplomatarium III 371, 500, 506. — Historisk tidsskrift V 1 pag. 507).
- Popke, Herman.** Birkefoged. Hans enke, Anne D o r t h e H a n s d a t t e r, nævnes 1734 med tre døtre. I 1752 havde hun en proces med kobbersmed Lorenz Thun.
- Pouch, Hans Hansen.** Kapellan ved domkirken. Død 1660.
- Pouch, Laurits Hansen.** Nævnes 1668. En Margrethe Lauritsdatter Pouch havde 1674 i sit 21 år bryllup med Johan Selmer på Skjoldager.
- Pouch, Ludvig.** Født 1620 14. oktbr. Død 1681 18. april. Dr. med., Kannik og residerende medikus. Han var søn af apoteker Johan P. Han var en alsidig interesse-ret mand. Peder Syv tillægger ham en, dog ukendt, ordsprogsamling. Han skal have ejet et manuskript af Hans Tausen. Han var ejer og fortsætter af et mærkeligt manuskript (se Orion I 1), samt havde fra Italien hjemført et håndskrift af Vitruvius. Desuden havde han skabt sig et raritetskammer. 1660 købte han Frands Klynnes toft af sin broder Præsten Hans Pouch. 1664 lader han »give ynkelig klage« over, at han ikke kan have gærder og lukkelser, toft eller have i fred. 1671 fik han konfirmation på Frederik III's brev af 1664 5. april, at han og hans evt. enke var fritaget for skat af deres residens. — Gift ¹⁾ D o r e t h e S ø r e n s d a t t e r V e d e l, ²⁾ 1674 10. maj Elisabeth Kragelund, datter af biskop Kragelund, der indbød alle provsterne til brylluppet. Af sidste ægteskab var datteren D o r t h e M a r g r e t h e P o u c h, der ved moderens andet ægteskab med Bernhard Omeis (se denne) kom under magister Søren Seerups formynderskab. Hun blev gift med pastor Peder Bhie i Bøvling. — Pouchs ejendele udbragtes af skifteretten til 2491 rdlr. (Litt. Kinch II 89, 269, 415 f., 811. — Thorup: Skolens samlinger til Ripæ cimbricæ. — Peder Syvs ordsprog. Fortalen. — Rørdam: Småskrifter af Hans Tausen pag. XX. — Terpager: Om de apul. Edderkopper. Fortalen. — Th. Bartholin: Carmina pag. 228).
- Pouch, Peder.** Broder til foregående. 1660 er han voldsom

mod byskriveren, som han fratager en fuldmagt angående arv efter forældrene, som han har udleveret en anden mand, for at denne skulde give den til broderen, dr. Pouch. 1663 synes han at være rejst til Tyskland. 1667 lod dr. Pouch tage syn over faderens adelshus ved kgl. majestæts mølle, som ejedes af broderen, der var fraværende, og i 1669 vides P. Pouch at have skødet sine forfædres adelshus på Mellemdammen mellem Engelbrechts hus på vestre og N. P. Terpagers hus på østre side til Johan Engelcke.

Poulsen, Anders. Udnævnes 1698 til gildens og de fattiges forstander.

Poulsen, Hans. Var »skildrer« (kunstmaler) i Ribe. Han blev 1731 accise-, kran- og vejemester samt delefoged. Året efter blev han tillige måler, og afgik fra sine embeder 1742. Han havde fire brødre, hvoraf Stephan blev rektor (se denne), Søren præst ved den danske kirke i London (ugift), Christen provst på Falster (barnløs) og Mathias P. præst i Harridslev-Albæk (3 børn). — Gift to gange. Den ene gang med sin stedfaders enke, Kirsten Nielsdatter (bevilling 1726), den anden Gang med Anne Cathrine Jacobsdatter Bonum, med hvem han havde datteren Mette Marie Povelsen, der blev gift med præsten Ole Bagger, og som døde barnløs 1780 30. novbr.

Poulsen, Peder Nielsen. Han blev toldforvalter i 1693. I 1697 var han afgået, men boede stadig i byen, hvor han endnu levede i 1701.

Poulsen, Stephan. Broder til Hans Poulsen (se denne). Han var hører i Ribe 1706—12 og blev senere rektor i Nyborg, ligesom han nævnes som spisemester på Herlufsholm. I 1709 havde han en proces for provsteretten.

Prom, Klavs. Hører og kantor. Gift 1733 med Anne Beate Henchel, datter af kirurg J. F. Henchel (se denne). (Litt. Falster: Amoen. phil. II 18).

Prom, Laurits Mortensen. Han var 1718—22 hører i forskellige lektier og fra 1721 tillige kantor, men han var en fattig mand, der måtte undvige byen for gæld.

Puggård, Hans Hansen. Kender i 1751 som ligningsmand for indkvarteringen. 1772 opsagde han sit borgerskab og flyttede til Nygård.

Punck, Jørgen Jørgensen. Ansattes 1707 af magistraten som stadsprokurator. I 1723 var han sættemer.

Quong, Søren Nielsen. Død 1759. Kæmner og pengemester. 1737 købte han en part i Store Kobro. 1758 kaldes han «Søren Nielsen Quong eller udrider», og hans bopæl angives som liggende på den østlige side af Hundegade mellem Badstuegade og Vægtergade, rimeligvis hjørnet af den sidste gade. 1750 købte han et hus i Badstuegade af fru doktorinde Maren Friis, enke efter Peder Terpager. — Gift med **E l s e A n d e r s d a t t e r**, enke efter Laurids Madsen Bech. Stedsønnen Nicolai Bech ansøgte om at måtte arve hans embeder.

Raar, Anders. Gift med **C a t h r i n e H y g u m**.

Raar (Roager?), Hans. Han nævnes i skatteligningen 1664 boende i St. Clemens fjerding.

Rahr, Jens Rasmussen. Død 1787. Købmand og rådmand. Søn af Rasmus Hansen Roager (se denne). Han tog 1740 borgerskab og hans handel nævnes som udelukkende bestående af »gewürtz, vine og andre grove varer«. 1740 blev han vice-rådmand. 1749—51 forpagtede han konsumtionen i Holstebro. Han var en driftig mand, der bl. a. søgte om tilladelse til at anlægge et sæbesyderi, hvilket imidlertid nægtedes ham; men hans initiativ fandt mange andre veje. Som rådmand havde han ofte sin egen mening om sagerne, og havde som kirkeværge (for St. Cathrine (?), som han i 1750 skænkede en ny messehagel samt lod altertavlen restaurere) en proces, der imidlertid faldt uheldigt ud. 1748 opførte han stampemøllen af ny, men kom i proces med bønderne vedrørende denne. 1769 var han en kort tid forhandler af stemplet papir. Han ses i tiden 1756—82 at have været en driftig skibsreder, og sidstnævnte år drev han fiskeri under Grønland (han var selv med paa ekspeditionen), og året efter under Spitzbergen. Han boede i Sønderportgade, men ejede adskillige gårde og jorder i byen, bl. a. en stor gård på Storegade. 1778 ses han at have kautioneret for amtsforvalter Christensen. 1782 fik han bevilling til at sidde i uskiftet bo. 1784 tog han sin afsked som rådmand. — Gift to gange, sidste gang med **S o p h i e C a r o l i n e G o l d t**, der driftigt fortsatte hans forretninger. Således holdt hun 1794—96 stadig skibe på robbefangst og handel på Island, Grønland og Spitzbergen. 1794 klagede hun over at være blevet sat højest i skat i byen. Hun havde dog nu i to år ikke holdt krambod, men udelukkende handlet

- med hør, kalk og salt. I 1790 lånte hun stiftamtmand Urne 2353 rdlr. mod 2. prioritet i Korsbrødregård. (Litt. Familien, se Kinch II 588).
- Radsor, Hans.** 3. lektiehører. Blev 1788 kapellan i Gram.
- Radtlef, (Ratlev), Johan.** Død 1659. Rådmand. I 1661 blev hans hus købt til toldbod.
- Radtlef, Anders.** Gift med Maren Nielsdatter, der døde 1696.
- Ramsing, Peder.** Gæstgiver; Hospitalsforstander. Premierløjtnant ved borgerskabet. I 1803 valgtes han til forligskommissær, men fratrådte straks efter. Valgtes påny dertil i 1820 efter hospitalsforstander Ussing. Død 1832.
- Ramus, Joachim Friderich Melchior.** Var amanuensis hos biskoppen og blev tillige 1774 klokker ved domkirken efter Christen Fogh. 1781 blev han sognepræst i Brøns.
- Randrup, Hans Michael.** Stiftsfysikus 1822—44. Død 1844.
- Rasch, Martinus.** Han havde gået i Ribe skole, blev tjener hos Rostgård og senere hører i Kristianssand. (Historisk tidskrift IV 310).
- Rasmussen, Anders.** Nævnes blandt de klagende borgere i 1743 og gik efter en rejse til København »hørsommelig« i arrest den 10. oktbr. Han var gift med Karen Jacobsdatter.
- Rasmussen, Jacob** nævnes i fortegnelsen over Terpagers bogsamling som forfatter til et håndskrift med gudelige og historiske sange.
- Raun, Iver.** Amtsskriver og konfiskationsforpagter ved Ribe toldsted. Død 1685 marts måned. Hans tjener og underskriver Anders Sejersen har været en vidtløftig person og i 1684 fængsledes de begge. Ingen af dem kunde få orden i deres regnskaber. Midt under sagen døde Raun, men var allerede forinden blevet afløst i amtsskriverembedet af Jens Christensen. Raun var blevet løsladt efter 3 mdr. fængsel.
- Riber, Hans Christensen.** Præst i Højby. Broder til Jes Christensen (se denne), men synes ikke som andre af brødrene at have ført navnet Mulvad.
- Ries, Nicolaj Villumsen.** Død 1751. Købmand (?). Blev 1716 7. august rådmand. 1738—40 var han konstitueret som rådstueskriver. 1742 blev han vejer- og accisemester. Gift med en datter af hospitalsforstander Evendorph.
- Roager, Hans Hansen.** Død 1690. Købmand. Søn af Hans Andersen Raaer. 1670 blev han gildens forstander, 1675 over-

formynder. Han, der oprindeligt var en formuende mand, tabte 1677 750 rdlr. ved en bankerot i Hamborg og i de følgende år tusinder på sin øksenhandel på Holland, så at formuen ved hans død kun var ringe. — Gift ¹⁾ Anne Rasmusdatter, død 1670. ²⁾ Maren Christensdatter Friis. Af første ægteskab var børnene Hans Hansen Rahr, præst i Ulvborg, Rasmus Rahr og Anne Rahr, gift med L. M. Friis (se denne).

Roager, Rasmus Hansen. Død 1720. Købmand. Han nævnes i en tingbog som svoger til L. M. Friis og må således være søn af foregående H. H. Roager. 1706 optoges han blandt de 24 mænd. 1709 blev han trods sin modstand overformynder. Han havde samme år lidt en del tab ved et skibs forlis ved Hollands kyst, idet han både havde part i skibet og varer om bord. Hans børn gik i 1718 i skole hos Morten Lauridsen, ikke hos den danske skoleholder Oluf Zachariasen. — Gift ¹⁾ Cecilie Friis fra Vilslev præstegård, ²⁾ Maren Jensdatter Sevel, der i 1720 fik bevilling til at skifte ved samfrænder med sønnerne Hans og Jens Roager. Hun fortsatte en del af mandens forretninger og købte 1722 den Rahr'ske gård på vestre hjørne af Søndergade og Sviegade. Året efter giftede hun sig påny med Terman Mortensen.

Roager (Roar), Hans. Tog 1689 baccalaurensgraden.

Roland, Frederik. Blev 1669 hospitalsforstander og spise-mester, men sad småt i det og blev flere gange tiltalt for gæld. Gift 1669 med Maren Ebensdatter.

Rosenberg, Frands. Hører. Født 1662 30. juni. Havde 1686 en strid med konrektor Brasen og året efter en strid med høreren Rasmus Christophersen.

Rosenberg Hans Frandsen. Død 1687 15. oktbr. Magister. Introduceredes som rektor 1660 30. august. Han var formuende. I 1664 fik han indførsel i Nørkjærgård. 1696 købte Terpager hans gård af arvingerne. — Børn ¹⁾ Frands Rosenberg (se ovenfor). Lene Rosenberg, født 1663 29. decbr., Anne Dorthe Rosenberg, født 1667 27. febr., og Peder Rosenberg, født 1670 14. marts, der var hører ved skolen 1691—1706. (Litt. Kinch II 465).

Rosenbom, Henrik Peter. Han var født i Lübeck og tog 1752 borgerskab som parykmager i Ribe. Det er muligvis hans søn, Martin Rosenbom, der var født i Ribe, og som 1775 tog borgerskab som høker og lærredshandler.

- Rus, Nikolaj Villumsen.** Rådmand fra 1718. Blev 1742 beskikket som vejer- og accisemester.
- Såbye, Anders Nielsen.** Herredsfoged i Gjørding-Malt herreder. Han forekommer ofte c. 1709 som sættestemmer.
- Såbye, Niels Andersen.** Blev 1709 birkefoged i Lustrup birk. Hans søn Thomas Såbye indsattes 1748 i Viborg tugthus.
- Sall (Sahl), Anders Jensen.** Hospitalspræst 1682—1691 12. oktbr., da han døde. Hans søn Jens Andersen Sall gav 1694 hr. Mads Thomsen Knap afkald for sin fædrene arv.
- Satterup, Nicolaj.** Død 1825. Kapellan ved St. Cathrine 1795. 1806 blev han sognepræst sammesteds og forflyttedes 1824 17. febr. til Varde, men døde i Ribe. (Se »Fra Ribe Amt« 1907« flg.).
- Schack, Hans.** Død 1676 i København. Lensmand på Ribershus. 1659 døde hans hovmester i Ribe under pesten. 1661 blev der tilstået ham et gravsted i domkirken. 1660 nævnes Hans Bennick som hans fuldmægtig. 1662 mødte en C. von Warsenberg på hans vegne ved landemodet og i 1663 nævnes en Jørgen Mansfelt som hans fuldmægtig, medens 1670 Joachim Schack har hans fuldmagt. (Litt. Kinch II 419 ff., 431, 589. — Danske samlinger II 2 pag. 129, 171, II 3 pag. 4. — Kbh. diplomatarium I 737, II 813. — Baden: Griffenfelds fortjenester. — Birkerods dagbog pag. 172, 174).
- Schack, Hans.** Død 1719. Stiftamtmand 1697—1711. Søn af Otto D. Schack (se denne). Han havde oprindeligt haft løfte om faderens embede som stiftsbefalingsmand og amtmand, men var ved faderens død endnu umyndig. 1708 forfægtede han eneretten for slottets blegdam. — Gift ¹⁾ Anna Margrethe Reventlow, død 1710, ²⁾ Anna Sophie Rantzau, der efter hans død indsatte Gabel som sin universalarving. Hendes forskellige testamenter er omtalt i Ribe rådstueprotokol 1731—45 under dato 1734 13. maj.
- Schack, Hans.** Stiftamtmand 1760—68. Han var sønnesøns sønnesøn af den førstnævnte Hans Schack og blev 1768 geheimeråd. — Gift ¹⁾ Ulricha Augusta Moltke, død 1763. Tre børn. ²⁾ Caroline Lovisa Sophia Moltke. Han opsatte 1769 14. juni et testamente, men var ret forgældet.
- Schack, Otto Diderich.** Død 1683 1. juli. Stiftamtmand 1674—1683. Medarbejder ved »Danske lov«. 1683 skæn-

kede han en sølvvinkande til St. Cathrine. — Gift med Sophie Dorethe Marschalck. Hun skænkede 1696 21. novbr. 100 rdlr. til St. Cathrine og viste sig meget gavmild mod Engelstofterne. 1690 solgte hun nogle stalde i »forstaden. (Litt. Nyerup: Frederik III pag. 423. — Danske samlinger II 2 pag. 157, II 3 pag. 6. — Hofmann: Danske adelsmænd II 6. — Galthen pag. 151. — Bircherods dagbog pag. 537).

Schack, Otto Diderik (den yngre). Greve. Søn af Hans Schack og Anna Sophie Rantzau (se disse). Nævnes som nygift 1732. 1740 skyldte biskop M. Anchersen ham 1405 rdlr., om hvilke der stod en strid mellem byfoged W. T. Lund og biskoppen, der mente ved kgl. nåde at kunne blive befriet for en del af summen. — Gift med Anna Ernestina Gabell. De var begge døde i 1748, da hans moder indkaldte eventuelle kreditorer.

Schade, Peder Pedersen. Død 1711. Gift med Margrethe Lauridsdatter Bang, der 1716 ægtede Conrad Wedel. En datter, Johanne Pedersdatter Schade, blev 1729 gift med P. C. Faber (se denne).

Schamvogel. Kirurg. Havde en tid været feltlæge. Han var en god ven af Ambrosius Stub. — Gift med Ingeborg Trandberg, en præstedatter fra Mandø. Sønnen, Andreas Schamvogel, fik under sin skolegang understøttelse af Ribe fattigvæsen og blev præst i Visby. (Litt. Birket Smiths bog om Stub pag. 339. — Månedstidende pag. 31).

Schamvogel, Christian Carl. Kirurg. 1769 klagede han til Ribe fattigvæsen, der synes at have sat ham i lære hos kirurg Wentzel i Horsens, over at denne ikke vilde give ham lærebrev.

Schancke (Schræncke, Schanck), Olu f. Død 1763. Assessor. Kgl. tolder fra 1718. — Gift med Sara Boldig, med hvem han havde to døtre.

Schandorph. Hører. Nævnes omtr. 1766 som særling og som upraktisk og højst uduelig. (Hist. månedsskrift I 49 ff.).

Schell, Holger. Stiftamtmand 1748—50. Skænkede en sum til domsognets fattige. Ved sin bortrejse forærede han byens to danske skoleholdere den lukkede stol, han ejede i domkirken.

Schonning (Skonning), Claus Pedersen. Død 1730. Købmand. Søn af Peder Eriksen Schonning (se denne). 1712 fik han moratorium for udenlandsk gæld så længe krigen varede. 1716

blev han delefoged og i mange år var han sættefoged. 1720 fik han bestalling som accise-, kran- og vejermester. Han betalte 1721 en meget lav skat. 1726 gjorde han et stort arbejde for at få åløbet oprenset. Han sluttede 1718 ligesom faderen akkord med byen om en dæmning ved Haderslevvejen mod at beholde Vittenberg eng, som han havde fået mod at vedligeholde faderens dæmning. 1754 indløste byen for 200 rdlr. Vittenberg eng og Hyrdeeng, som da ejedes af sønnen, pastor Peder Schonning og dennes søsterdatter, mod at deres vedligeholdelsespligt på dæmningen ophørte. En søster til C. P. Schonning var gift med forpagter Otto Diderich Bierum på Sønderskov. — Børn: P e d e r S c h o n n i n g præst i Nyborg, R a s m u s S c h o n n i n g, født 1712, og A n n e E l i s a b e t h S c h o n n i n g, født 1709.

Schonning (Skonning), Peder Eriksen. Købmd. Nævnes første gang 1686 i anledning af et slagsmål i hans hus. Handlede en del på Norge, men mistede 1696 et skib, der blev kapret. Dette forarmede ham, og han tænkte året efter på at forlade byen, hvilket dog ikke skete, da han opnåede en 3-årig frihed for sine kreditorer. 1700 sluttede han en kontrakt med byen om at anlægge en bro (dæmning) ved Haderslevvejen, der senere bar navnet Peder Schonnings bro. Han må være død 1701, idet hans enke, M e t t e, dette år fragår arv og gæld efter ham. Hans søn, C l a u s P e d e r s e n S c h o n n i n g, arvtog broen (se under C. P. S.).

Schou, Johan Henrik. Født 1701 i Ribe, hvis skole han besøgte 1712—16. Blev senere præst i Næstved, siden i Højby. Død 1766. (Ny kirkehistoriske samlinger IV 763 ff.).

Schousboe, Jens. Tog 1790 2. decbr. borgerskab som lærerredshandler.

Schranch, Oluf. Er 1718 kongelig majestæts tolder i Ribe.

Schreiber, Bartholomeus Philip. Instrumentist. Han blev i 1752 adjungeret byens instrumentist Johan Friderich Krospe (se denne) og blev samtidig instrumentist i Ribe amt samt på Trøjborg gods og øerne. 1760 blev han instrumentist i Roskilde by og amt.

Schultz, Jochum. Født i Ribe, hvor han i 1762 tog borgerskab som urmager. 1771 indsendte han sammen med fire andre borgere en memorial til amtmanden angående fællesgræsning. 1771 boede han i Sortebrødregade. — Gift med C h i e r s t e n (sic) Nielsdatter. 1758 erklærede hun,

at hun »hver morgen og aften, når hun gik i og af kirke, såvelsom når hun gik til og fra herrens bord, vilde falde på sine knæ og ønske alt ondt over dem, som havde lignet den påbudte ekstraskat«, hvad ligningsmændene følte sig brøstholdne over og klagede til magistraten.

Schultz, Ole (Oluf). Han fik i 1734 bestalling som by- og rådstueskriver og blev året efter rådmand og birkeskriver ved Riberhus birk. I en strid, der fra 1736—43 rasede mellem de 16 mænd og magistraten, stod han så afgjort bag de 16 mænd og synes at have ansporet dem. Han blev derfor i 1738 suspenderet fra samtlige sine embeder og Jørgen Tranberg konstitueredes i hans sted. For den tiltale, der rejstes mod ham, blev han dog ved højesteretsdom af 1740 22. juni frikendt og tiltrådte derefter atter sine embeder, uden dog senere at ændre sin stilling i den standende strid. 1745 fik han af Gabell en irettesættelse for sin protokolføring. Året efter overgik der ham en dom, hvorved hans effekter skulde sælges ved auktion. Under retsforhandlingerne overfaldt han J. J. Frausing, slog ham i hovedet og udkældte ham for en løgner. Sagen udsattes i 3 uger på grund af hans kones død. Under et 6 måneders ophold i København førte Tranberg hans forretninger. 1747 dømtes han til forskellige bøder for sin optræden, men blev samtidig afskediget med pension på grund af sindssyge, hvad hans optræden og forskellige udtalelser også i høj grad tyder på. Umiddelbart efter døde han.

Schumacher, Andreas Gottfred. Død 1762. Prokurator. Han var Ambrosius Stubs omgangsven. Arvingerne fragik arv og gæld efter ham. (Litt. Birket Smiths bog om Stub pag. 239).

Schütte, Hans Henrik. Kirurg. Kom fra Oldensloe og ansattes 1726 sammen med Henckel (se denne) i Ribe og omliggende herreder. 1730—31 var der tale om at forflytte ham, men endnu 1737 var han stadskirurg. 1732 købte han Neumanns gård på Storegade. 1740 forflyttedes han til København. En søn blev student fra Ribe 1739.

Schönbach, Johan Christoph. Kancellieråd. 1743 blev han byfoged i Ribe og birke-dommer ved Riberhus birk. 1754 afstod han sit embede til Friderich Steensen. 1758 fik han forøget pension. 1764 fritoges han for ekstraskat af sin rang. 1788 levede han endnu, idet der det pågældende år

angives 20 rdlr. som hans pension. Den skoleholder Schönbach i Krabesdam skole ved Jægerspris, der 1786 giver afkald på sin fædrearv, kan derfor næppe være hans søn, skønt afkaldet tinglæses i Ribe.

Seegård, Christian. Nævnes som medikus i Ribe 1670.

Seem, Knud Nielsen. Kontrolør, ægtede 1777 Sophia Johannesdatter Krag af Ribe.

Seerup, Jon. Prokurator. 1726 bliver han desuden birkedommer i Hunderup birk, idet han dog de første 6 år kun var adjungeret den gamle birkedommer Hans Nielsen. — Gift med sit søskendebarn Anna Engelstoft.

Seerup, Jørgen Nielsen. Død 1701 22. maj. Rektor. Søn af Magister Niels Jørgensen Seerup (se denne). Han fik 1693 4. marts konfirmation på rektoratet i Ribe, samt — når konrektoratet blev ledigt — tillige på dette. Var også lægekyndig og kaldtes derfor til København under Christian V's sygdom. Blev senere professor ved Københavns universitet. — Gift 1686 med Anne Kirstine Bhie, datter af provst P. S. Bhie i Bøvling. (Litt. Danske saml. pag. 51. — Panum: Universitetsprogram pag. 36. — Bircherods dagbog pag. 227. — Ingerslev: Danmarks læger II pag. 149).

Seerup, Niels. Søn af Magister Søren Nielsen Seerup (se denne). (Litt. Falster: Amoen. phil. I 220).

Seerup, Niels Jørgensen. Død 1685. Magister. Sognepræst. 1653 købte han Søren Andersen Vedels ejendom i Skolegade med Liljebjerget. 1660 boede han ikke i sin residens, hvor magister Kristen Ågård da havde til huse. 1678 havde han en sag med konsumptionsbetjent Caspar Muhle, der ved Sønderport havde undersøgt hans sønners slæde med et jern og siden beskyldt dem for overfald og konsumptionssvig. — Gift 1653 (?) med Else Sørensdatter Vedel, datter af Søren Andersen Vedel. Hun døde 1697. Sønner: ¹⁾ Søren Nielsen Seerup (se denne) og ²⁾ Anders Nielsen Seerup. (Litt. Kinch II 447 f. — Frost i Månedstidende pag. 132 ff. — Giessing: Jubel lærere II. — Terpager: Ripæ cimbricæ pag. 642 ff.).

Seerup, Søren Nielsen. Død 1736. Magister. Stiftsprovst. 1675 blev han faderens kapellan (se N. J. Seerup). 1686 blev han af gejstligheden valgt til provst. 1712 vikarierede han for biskop Muus. 1715 skænkede han 10 rdlr. til latin-skolens disciple. Han var værge for Ludvig Pouchs datter.

Han var en formuende mand, der efterlod sig c. 9000 rdlr. Han boede på Liljebjerget, men ejede en række andre ejendomme. 1685 fik han skøde på A. S. Wedels ejendom (ved arv) og 1695 købte han Berendt Laugesen Wedels tilstødende hus i Skolegade. Han havde desuden part i Store Kobro og ejede en tid Lundegård. — Gift ¹⁾ Ingeborg Baggesdatter. Død 1686. Af dette ægteskab var børnene Bagge, Kirstine og Else, med hvem han skiftede. ²⁾ 1687 med Dorthemargrethe Nielsdatter Terpager, enke efter Bagge Baggesen, der synes død 1706. ³⁾ med Susanne Cathrine Worm. Af tredje ægteskab var sønnerne Niels Sørensen Seerup og Niels Sørensen Terpager. Ved hans død udnævntes skiftekommissærer i hans bo. Disse, borgmester Frausing og hospitalsforstander C. T. Hansen, udvalgte af Lars Jørgensen Fogh, præst ved St. Cathrine kirke, efter fuldmagt fra professor theologiæ Marcus Wøldicke, regimentskvartermester Rasmus Rasmussen, Niels Sørensen Seerup, sognepræst til Horne menighed på Fyn, og Peder Marcus Monrath, sognepræst til Arnakke sogn sammesteds, på deres egne vegne tilligemed Mathias Seerup, Jørgen Seerup og Vilhelm Møller som kurator in hoc passu. — Datteren Margrethe Hemmer Seerup fik 1735 lov til at være sin egen værge. Datteren Kirsten (Kirstine?) blev gift med præsten Jeremias Wolff i Vejle og Else Seerup med den nævnte præst Laurids (Lars) Jørgen Fogh.

Sevel, Anders Jensen. Han fik 1706 ægteskabsbevilling i 2. led med Johanne Olsdatter.

Sevel, Søren. Han blev 1771 konrektor i Hans Hansens sted, men to år senere konrektor ved Roskilde latinskole.

Silleberg (Selleberg), Christian. Kontrolør. Gift med Christine Wibecke.

Simonsen, Eskild. Han blev byens pengemester 1730 og fungerede endnu i embedet 1744. I 1744 synes han at have ejet Liljebjerget. 1749 købte han en gård på Mellemdammen. Han er muligvis identisk med den Eskild Simonsen Bjert, som i 1735 købte et hus på Mellemdammens søndre side af kontrolør Hans Nielsen og købmand C. S. Enholm, og som disse havde arvet efter Else Margrethe Nielsdatter. — Gift med en datter af Las Hansen Mahler, Anna Cathrine Mahler.

- Simonsen, Frederik.** Blev 1745 prokurator.
- Simonsen, Knud.** Født c. 1735. Død 1810. Rådmand og byskriver. Var i sin ungdom forvalter på Lønborggård. Senere blev han prokurator, og opsagde sit borgerskab som handelsmand 1776. 1780 var han stempelpapirforhandler. 1783 blev han viceborgmester og 1786 28. juli fik han kgl. bestalling som by- og rådstueskriver i Brasch's sted samt tillige birkeskriver. 1796 søgte han om at blive vejer og måler. 1804 søgte han borgmesterembedet, som også J. Lund søgte, dog kun hvis Knud Simonsen ikke fik det. — Gift 1771 (?) med Helene Wassard.
- Simonsen, Povl.** Blev allerede som student gift 1752 med Abelone Marie Clemensdatter Fog.
- Sirich, Hans.** Død 1749. Rektor 1712—22. Han søgte stiftets gejstlighed om bidrag til præstesønners studier ved skolen, der ved hans tiltrædelse kun havde 13 disciple.
- Smidt, Jørgen Friderich.** Var 1679 organist og afstod sin løn ved Sortebrødre kirke til Peter Nicolaj Mathiessen, der spillede orgel i den kirke, hvor Smidt ikke spillede.
- (Snediker), Christian Andersen.** Var 1701—25 byens kæmner.
- Spandet, Anders Jensen.** Var født i Ribe som Søn af Jens Jespersen, der ejede et hus på Mellemdammens nordside, som sønnen i 1674 sammen med en frænde, Anders Rasmussen Spandet, solgte til Bagge Baggesen.
- Spandet, Niels.** Gift med Bodil, der 1756 ejede en part i Store Kobro.
- Spandet, Niels.** Død 1820. Kammerråd. Han blev student 1761. Var vicerådmand til 1820, da han afgik på grund af alder og svagelighed. 1810 blev han forligskommissær og var desuden en årrække landvæsenskommissær. (Litt. Ribe skoleprogram 1824 pag. 74).
- Speckhan, Frans Eberhard.** Død 1697. Ceremonimester ved hoffet 1663—68. Overhofmarskalk 1681. Stiftamtmand i Ribe amt 1683—97. En datter Ulrica Augusta Speckhan. En søn døde 1686. Niels Seerup d. y. var huslærer for sønnerne Christian og Carl. Han skænkede 200 rdlr. til domkirken. (Becker: Samlinger til Fr. III's historie. — O. Nielsen: København 1536—1660 pag. 212. — Chr. Bruun: Gunde Rosenkrands pag. 138. — Nyt historisk tidskrift IV 383. — Bricka og Fredericia: Chr. IV's breve pag.

88. — Personalhistorisk tidsskrift VII 207. — Ripæ cimbricæ pag. 645. — Hofmanns fundatser pag. 495).
- Splid, Lavrids Sørensen.** Hans bolig nævnes i 1672 efter et skøde af 1625 11. juli som huset ved Rellefs kilde, det andet hus fra Tårnborg grund ud mod Smedegade.
- Stadfeldt, Andreas Bay.** Konstitueret borgmester 1824—27, siden overretsassessor. Død 1862.
- Stafning, Jens Lassen.** Hans broder Morten Lassen var 1680 i tyrkisk slaveri, og han fik året efter bevilling på at sætte bækken for kirkedørene i Danmark og Norge til broderens løskøbelse.
- Steensen, Friderich.** Byfoged. Allerede som student fik han i 1753 bestalling som byfoged og som skriver i Ribehus birk. Han blev imidlertid 1757 dømt fra embedet, hvor han efterfulgtes af N. C. Lund. Han fik efter særlig autorisation tilladelse til at ernære sig som sagfører i Ribe, hvor han endnu i begyndelsen af 60'erne vides at have udført nogle forretninger for sin eftermand. Han var en nær omgangsfælle af Ambrosius Stub.
- Steenstrup, Johannes Christopher.** Hospitalsforstander i 1719, men døde allerede samme år. I 1717 vides han at have været amanuensis hos biskoppen. Ugift.
- Steenstrup, A.** Blev vistnok 1811 byskriver efter nogen tids vacance i embedet. Desuden landvæsenskommissær, hvor han synes at have afløst Spandet.
- Stentzel, Christian.** Skomager. Han havde 1707 en proces med magistraten, byfogeden og borgerskabet.
- Stockemark(e), Peter Andersen.** Død 1766. Stiftsprovst 1741—65. Han var oprindelig hører i Ribe, blev derefter præst i Balslev og Ejby og endelig stiftsprovst i Ribe. 1765 bad han sig fritaget for kassererposten ved fattigvæsnet. — Gift ¹⁾ Elisabeth Hansdatter Winther, død 1763 (?), ²⁾ Anna Lucie Wederkinch. Af første ægteskab var en datter, af andet ægteskab to døtre: Johanne Elisabeth, gift med David Fog, præst ved St. Cathrine, og Regitze Sophie, gift med Lauge Sidelman, præst i Sneum og Tjæreborg. (Litt. Ny kirkehistorisk samling VI 737).
- Stoud, Rasmus.** Død i Ribe 1710.
- Struck, Jørgen Bertelsen.** Han boede 1673 hos sin søn Bertel Struck, præst i Hjortlund. (Litt. Kinch II 253 f.).

- Stub, Ambrosius.** Død 1758. 1755 var han indstævnet som vidne i en sag vedrørende lærerne ved domskolen. 1758 fik han efter stiftsøvrighedens ordre 10 rdlr. udbetalt af fattigkassen. Af skillingstaksten 1754 og 1758 ses det, at hans vært, Søren Nielsen Quong, boede på den østlige side af Hundegade mellem Badstuegade og Vægtergade, rimeligvis på hjørnet af den sidste gade. (Litt. A. D. Jørgensen: Hist. Afhandl. III. — J. L. Wad: Fra Fyns Fortid III).
- Stub, Jørgen Laurson.** Død 1714 (?). By- og rådstueskriver fra 1678 16. marts. 1697 blev der klaget over hans besørgelse af indkvarteringsvæsnet, og samtidig blev der foretaget revision af hans regnskaber. Der synes dog næppe at have været noget særlig galt, men han var stærkt forgældet, og det hjalp ikke, at der i 1703 tilstodes ham dobbelte skriverpenge. 1705 tiltaltes han for forskellige misligheder, men forblev dog i embedet. 1706 døde hans første kone fra to umyndige døtre. Han døde i stor armod fra sin anden hustru, Anne Clausdatter Blichenberig (Blechinberg). Hun fritoges 1714 for lejen af Villum Trellunds hus, hvor hun boede sammen med en søster.
- Størck (Storch), Johan Johansen.** En broder til ham, Peder Johansen Størck, blev 1661 dræbt i et klammeri med en soldat. Gift med Dorethe Pedersdatter, der 1675 fragik arv og gæld efter sønnen Anders Størck, der var død i militien udenlands (den skånske krig). Samme Anders havde i 1663 klaget til skræderlauget over et par slet syede bukser og havde fået dettes medhold over for leverandøren. En anden søn, Henrik, nævnes flere gange, samt en datter, Margrethe, gift med Las Nielsen Teilmand.
- Suhr, J. S. B.** Adjunkt 1834—42.
- Suhr, Johan Ernst.** Død 1798 (?). Postmester fra 1772. 1792 ansøgte han om at blive strandkontrolør i Sønder- og Vesterjyllands distrikt. — Gift med Ulricha Augusta Schytte.
- Svarteman, Gustav.** Var en tid kollega ved Ribe skole. Blev 1787 klokker og kordegn i Vejle.
- Svinning(e), Otto Clausen.** Død 1712 septbr. Var lærer ved Ribe skole fra 1698 til 1712, hvor han døde kort før han blev indsat som konrektor. Falster udnævntes i hans sted.
- Sørensen, Karsten.** Død 1672. Byfoged fra 1659. 1662 købte han et hus. 1662 fandt der et overfald på ham sted på

selve rådhuset. Tiderne var dårlige efter svenskekrigen og 1666 klagede han over, at han ingen løn havde fået. Han ejede Rødding kro, som han en gang havde måttet tage som betaling for en gæld; men ritmester Friederich Køller på Røddinggård søgte — efter K. S.'s udsagn — at drive ham fra den. Han afstod den 1672 til sin anden hustru. Samme år blev der »i hans svaghed« tilstået ham halvdelen af embedets uvisse indtægter, medens vicefogederne skulde have den anden halvdel. Han efterlod sig kun en ubetydelig formue. — Gift ¹⁾ Kirsten Knudsdatter, enke efter Peder Nielsen Ladefoged. Hun døde omkring 1657, hvor han tilskødede stedsønnerne Niels og Knud Pedersen sit iboende hus på Nederdammen som deres fædre- og mødrearv. ²⁾ Kathrine Klavsdatter, der overlevede ham. Af første ægteskab havde han sønnerne Søren Karstensen, født 1654, som tjente på provianthuset i København, og Peder Karstensen, født 1648. Den sidste havde begået et drab, for hvilket han endnu 1674 var fredløs. 1668 fik han sin mødrearv, 60 daler, udbetalt. (Litt. Kinch II 636).

Sørensen, Povl. Han var 1704 Gildens og de fattiges forstander.

Sørensen, Søren. Skipper. 1672 fik han tilladelse til at stille bækken for kirkedørene til løskøbelse af sønnen, Morten Sørensen, der var i tyrkisk slaveri i Algier.

Tarup, Anders Hansen. Død c. 1714. Købmand. Han var broder til byens pengemester Jens Hansen (se denne). 1700 blev han pengemester og var det endnu i 1708. 1707 fik han dom over Christofer Hvas på Nørholm til betaling af en gæld på 187 rdlr. — Gift med Johanne Christensdatter Mulvad, enke efter Hans Nielsen Tejlmænd (se denne) og søster til Christen Clausen (se denne). Hun førte mandens forretning videre, men opsagde sit borgerkab 1739. 1719 fandt der et stort tyveri sted i hendes krambod — for 126 rdlr. varer — af en mand ved navn Hans Bolte. 1728 var der en proces om Tarups byregnskaber. Der var ingen børn i ægteskabet, og Tarup indsatte 1704 sin stedsøn, den senere amtmand C. H. Tejlmænd (se denne) som sin arving.

Tejlmænd (Tegelmænd), Kristen (Christian) Nielsen, Købmand. Søn af Niels Tejlmænd af Ribe og Anne

Jørgensdatter. Han og broderen Hans Nielsen Tejlmand (se denne) dømtes 1685 for voldeligt adfærd mod en vis Dorethe Nielsdatter, idet de slog hende med et spanskrør for at få hende til at bekende, hvor meget deres søster Else Nielsdatter ulovligt havde solgt hende og hvor det var blevet af. Else Nielsdatter blev gift med Jørgen Andersen i Ribe, men flyttede efter hans død til København, hvor hun døde uden at efterlade sig arvinger. 1692 blev han overformynder. Han drev i 90'erne en omfattende studehandel. 1696 styrede han sammen med Anders Hansen gæsteboderne og mente, at beboerne selv måtte bidrage noget til vedligeholdelsen, da deres indskud på 4 sletdaler 12 skilling ikke forslog dertil. 1706 afgik han som overformynder. 1709 havde han en proces med prokurator Brostroph Albertin (se Jyske registre). Af brødre havde han — foruden den nævnte Hans — Søren Tejlmand, der rejste bort i 1686 og døde paa Batavia, samt Peder, der vides at have efterladt sig sønner. — Han boede 1720 i Hjerting. Søn: Niels Christensen Tejlmand (se denne).

Tejlmand (T e g e l m a n d), H a n s N i e l s e n. Død 1690. Købmand. Broder til foregående (se under denne). 1684 havde han opsat et skur foran sin dør og krambod. Naboen anklagede ham derfor, da det hindrede ham udsigten og oplukkelsen af hans slagvindue. Tejlmand frifandtes dog, men skulde flytte opstængerne inden for rendestenen. 1682 tog han sig »den frihed« at leje bort af gæsteboderne og tage penge derfor, samt give løfte om lejemål. (Biskoppens klage). — Gift med Johanne Christensdatter Mulvad, der efter hans død ægtede A. H. Tarup (se denne). Sønnen, Christen (Kristen) Hansen Tejlmand (se denne), arvede stedfaderen. (Litt. Kinch II 226).

Tejlmand, K r i s t e n (C h r i s t e n) H a n s e n. Amtmand over Lundenæs og Bøvling amter. Søn af Hans Nielsen Tejlmand (se denne) og stamfader til den adelige familie Teilmann. 1720 nævnes hans sekretær Christen Hansen Tejlmand til Skrumsager. 1704 indsattes han til arving efter stedfaderen A. H. Tarup, og 1723 arvede han sin moster Ingeborg sal. Farbers. — Gift: ¹⁾ Christine Maria Reenberg, med hvem han havde børnene: Hans T., død i engelsk tjeneste, Thøger Reenberg T. til Endrupholm, Andreas Carl T. til Nørholm, Morten T. til Ristrup, Fra Ribe Amt 7.

- M a g d a l e n e T.**, gift med sekretær H. C. Worm til Bramminge. ²⁾ med Stephan Ehrenfelds enke, med hvem han fik gårdene Lunderup, Agerkrog, Nørholm og Endrupholm. (Litt. Kinch II 226. — Grønlunds papirer: »Sønder- og Nørre Bork« og »Andsager«. — O. Nielsen: Skads herred pag. 133 ff. — Secher: Danske kirker og herregårde — under »Nørholm«).
- Tejlm and, Niels**, se under K. N. Tejlm and.
- Tejlm and, Niels Christensen.** Død 1713. Søn af K. N. Tejlm and (se denne). Var oprindelig hører i Ribe, fra 1711 præst i Hjortlund. Han døde fattig.
- Tejlm and, Niels Christensen.** Deltog 1705 sammen med kirurg A. Harkrouch i nogle natoptøjer. Der faldt højesteretsdom i sagen, og Tejlm and relegeredes to år fra universitetet.
- Tejlm and (T e g e l m a n d) Niels Larsen** nævnes 1686 som Dorethe Johansdatter Styrchs svigerfader (se under Johan Størch).
- Tejlm and (T e g e l m a n d), O l u f J e n s e n.** Han var gift med Ingeborg Christoffersdatter Mulvad, søster til svensk (?) postmester i Odense Jens Christoffersen. Deres moder, som de arvede 1687, hed Maren Jensdatter og boede i Skjelskør.
- Tekker, H e r m a n.** Blind lærredshandler, der boede i Ribe 1725.
- Terchelsen, J a c o b.** Kæmner til 1696. Desuden pengemester for de kgl. skatter, for hvilke han 1695 var bagud med sine regnskaber.
- Termansen, J e n s.** Handelsmand. Tog borgerskab i Ribe 1735 og forpagtede samme år konsumtionen, som han synes at have haft lige til 1748. Også konsumtionen i Ringkøbing forpagtede han for treåret 1743—45. 1741 blev han efter Gabells ordre tiltalt af Christian Grundal i Vejle som fiskal for land- og forprang. 1742 søgte han sammen med seks andre magistratens tilladelse til at drive schæferi på heden. Alle lodsejere til Nørreporten skulde kunne deltage deri og der skulde opføres et hus på heden dertil. Kun rådmændene Schultz og Lund billigede dette, og sagen døde hen. Alligevel holdt Termansen 200—250 får derude, men i juli 1743 nedlagdes der forbud mod, at han holdt flere kreaturer på byens fællede end der tilkom ham i forhold til andre. 1743 angreb han præsesident Worm, fordi denne udlejede sine

- borgmesterjorder og Ribe-Sønderkær til bønder. — Gift med *Dorthe Nielsdatter*. Død 1740 (?).
- Termansen, Lavrids Jensen.** Død 1757. Konsumptionsforpagter. Gift med *Anne Elis*.
- Termansen, Simon.** Forpagter på Bramminge. 1731 forpagtede han konsumptionen for tre år.
- Termansen, Terman.** Hører. Han lå c. 1708 i stadige processer både med skolen og med sine kolleger. 1709 var han hører i første lektie og klagede over forbigåelse ved oprykning. 1710 havde han en proces for højesteret for tilbageholdte kostpenge. 1711 er han tredielektielærer.
- Terpager, Gregers Pedersen.** Død 1675. 1659—69 var han byens tolder. Han boede 1661 i sal. borgmester Peder Olufsens hus for enden af Stenbogade. 1663 begik han et vådedrab på Peder Jensen i Lustrup. 1669 købte han 1¹/₄ manddel i Mandø hølade. — Gift med *Jenge Pedersdatter*, datter af Peder Bennetsen og hans hustru Anne. Sønnen, *Peder Gregersen Terpager*, døde 1684 som student.
- Terpager, Jens Pedersen.** Søn af Peder Jensen Terpager og Dorette Gregersdatter og broder til Niels Pedersen Terpager (se denne). 1646 vides han som ung mand at have tjent i Königsberg.
- Terpager, Klaus Petersen.** Nævnes som skolediscipel 1648.
- Terpager, Niels Pedersen.** Født 1618, død 1698. Købmand. Rådmand. 1654 købte han et hus på Mellemdammen. 1657 blev han overformynder. Slagsmål 1662 med toldereren du Pont, der vilde have kastet ham et blækhorn i hovedet, hvis ikke du Ponts kone havde hindret det. 1673 forpagtede han konsumptionen og to år senere familie- og folkeskatten i hele Koldinghus amt. 1673 købte han det nuværende rådhus. 1675 fremsatte han krav om en gammel gæld, byen havde til ham fra 1658, og som han påstod indført i »byens grønne bog«. Da denne fremlagdes, var der raderet i hans konto, men da han fordrede den forseglet, nægtede præresident Worm dette samt »præsenterede ham sit vrede ansigt« og kaldte ham »en kongens tyv«. Præsidenten forsvarede sig med nidkærhed, fordi Ribe by var så meget udråbt for tyveri og underslæb ved kongens retterting. Han trak en gammel affære frem, hvor

Terpager var blevet dømt i en toldsvigsag. Det hele udviklede sig til en anklage mod Terpager, der dog blev frifundet i 1676. Hans handel udviklede sig stadig, og trods store tab ved skibsforlis og bankerotter ansattes hans formue i 1688 til 800 rdlr. 1685 gik han af som rådmand. I 1697 nævnes han som gammel og svag, og hans handel var gået meget tilbage. — Gift ¹⁾ Maren Rasmusdatter Harboe, død 1659 11. juli. ²⁾ 1666 (Kongebrev af 14. septbr.) Else Hansdatter Wandel. Både sønnen Hans Nielsen (præst i Føvling) og datteren Anne Terpager kalder sig Wandel, medens den sidstnævntes datter kalder sig Else Margrethe Terpager. Også S. N. Seerup's 2. hustru, Dorth Margrethe Nielsdatter Terpager, må være en datter af N. P. Terpager. Af første ægteskab havde han sønnen Peder Nielsen Terpager (se denne).

Terpager, Peder Nielsen. Dr. theol. Født 1654 22. maj, død 1738 5. jan. 1676 12. maj blev han konrektor, 1684 vicerektor, 1687 sognepræst i Vester Vedsted. 1696 købte han magister Rosenbergs gård. 1704 skrev han, at ligesom han havde vist sin kærlighed til sin fødeby ved at tilegne sine »inscriptiones ripensis« til magistraten og borgerskabet, således havde han erfaret deres affektion ved at forunde ham Holmeengen nr. 46, som lå ved hans hus, på livstid. Han udbad sig dog en skriftlig forsikring derpå og forpligtede sig til gengæld til at udvise, hvad der kunde være dem til behag og hans kære fædreneby til ære og renommé. 1728 ejede han ejendomme i byen til en grundtakst af 119 rdlr. Han ejede en stor bogsamling. — Gift 1681 15. noybr. med Maren Lauridsdatter Friis, en datter af Laurids Kristensen Friis (se denne). Denne havde endnu som ugift fået fæste på en af St. Cathrine-kirkens enge. 1750 solgte hun et hus i Badstuegade til Søren Nielsen Quong og et hus i Sønderportgade til datteren Vibecke Terpager, enke efter borgmester Andreas Frausing (se denne). Sidstnævnte skænkede samme år 100 rdlr. til Sneum sogns fattige. (Litt. Norsk historisk tidskrift II 310. — Falster: Amoen. phil. I 102 n. — Winkel Horn: Peder Syv pag. 168, 170, 173. — Bircherods dagbog pag. 210. — Årsberetning fra det kgl. bibliotek II 4. — Pontoppidan: Kirkens historie III 139 ff. — Kock: Ole Borch pag. 108. — Bruun: Falsteriana

- pag. 90. — Samme: Rosenstands levned p. 118 ff. — Universitetsprogram ved hans død).
- Tetens, Peter.** Død 1805. Dr. theol. Stiftsprovst. Blev 1781 biskop i Viborg. (Litt. Giessing: Jubellærere I pag. XVIII ff.).
- Tetens, Stephan.** Blev 1797 konrektor.
- Thim, Albert Jørgensen.** Død 1676. Hospitalspræst 1753(54). Tidligere kapellan i Varde, senere hos sin fader, Jørgen Veleff i Tim. 1657 var han opsætsig mod biskoppen.
- Thomasen, Thomas.** Synes 1674 at have drevet stor handel i Ribe, idet han dette år havde en udenlandsk gæld til jøder i Hamborg på ikke mindre end 3400 rdlr.
- Thomasen, Thomas.** Blev 1759 personel kapellan hos Peder Hård.
- Thomsen, Jens.** Drejer. Bliver 1780 eligeret borger efter Warming.
- Thorup, Peter Nic.** Rektor. Professor. Dr. phil. Meget interesseret i Ribe bys historie. Død 1846.
- Thun, Lorents.** Kobbersmed. 1739 blev han inspektør ved de fattiges væsen. 1752 fornærmede han magistraten, og da han ikke vilde gøre undskyldning, kom det til proces. 1754 havde han en strid med rektor, fordi hans søn, Nikolaj Thun, ikke var blevet opflyttet i mesterlektien. Samme år sendte han til stiftamtmanden en ubeføjet klage over rådmænd Rahr, indeholdende både utilladelige og fornærmelige udtryk, for hvilke han fik en irettesættelse; men allerede 1758 pådrog han sig påny en alvorlig irettesættelse for sin opsætsighed og skrivemåde samt ubeføjede klage til stiftamtmanden, der sendte ham klagen tilbage. I mellemtiden havde han yderligere ligget i proces med sin nabo. 1759 søgte han forgæves eneret på sin profession. 1762 opsagde han sit borgerskab. Han var broder til præsten Peter Thun i Hjortlund (se denne). — Gift med en datter af birkedommer Papke.
- Thun, Nikolaj.** Kobbersmed. Søn af foregående. Gik i latinskolen, men slog sig senere på faderens profession. 1709 ejede han et hus på Storegade nær Tingslippen.
- Thun, Mathias Lange.** Købmand og gæstgiver. Søn af præsten Peter Nielsen Thun (se denne). 1777 tog han borgerskab som urtekræmmer, men gik ti år senere fallit. Boede på hjørnet af Mellemdammen og Skibbroen. — Gift 1782 (kongebrev af 8. marts) med Dorothea Amalia Halse.

- Thun, Peder (Peter) Nielsen.** Hører c. 1732—41. Derefter præst i Hjortlund, senere i Øster Linnet. Han synes at have været antikvar. Broder til Lorents Thun (se denne). Søn: Mathias Lange Thun (se denne). En datter blev moder til professor Thorup.
- Thura, Christian Erik.** Præst ved St. Cathrine 1825—48. (Litt. Program for Metropolitanskolen 1875 pag. 184).
- Thura, Laurits.** Biskop 1713—31. Hans enke havde en del penge til gode hos biskop Anckersen. (Litt. Månedstidende pag. 135 (1718). — Frost: Efterretninger om Ribe domkirke pag. 166. — N. S. Hjort: Vita L. T. — Falster: Amoen. phil. I 8).
- Thornborg, Mathias.** Han fik 1728 eneret til at drive gæsteri. 1731 havde han en ret stor gæld for manufakturer og urtekram, for hvilken Eenholm stævnedede ham.
- Tostrup, Hans Peter.** Hospitalspræst 1786. Sognepræst ved St. Cathrine 1791—1805; siden præst i Odense.
- Tranberg, Hans Gotfred.** Borgmester, byfoged og birke-dommer. Død 1839.
- Tranberg, Jørgen Bendsen.** Konstitueredes 1738 som byfoged og udnævntes 1743 til delefoged. Den sidste bestilling afgav han påny 1755. 1762 25. febr. udtrådte han af de 16 mænd. — Gift med Johanne Jensdatter, enke efter Nis Brink.
- Trellund, Hieronymus Henriksen.** Død 1674. Var oprindelig skoleholder og sad småt i det. August 1659 tog han borgerskab og blev samme år by- og rådstueskriver efter Anders Hansen, et embede, han beholdt til 1665. Han ernærede sig stadig som skoleholder og fik et godt skudsmål af de 21 mænd i 1667. Han drev desuden prokuratorforretning og var meget søgt. Han fik 1673 bevilling på denne virksomhed, men døde fattig året efter.
- Trellund, Jens Jensen.** Hans hus på Mellemdammen blev 1669 efter hans død overdraget præsident M. Worm for en gammel gæld på 309 rdlr. En søn af ham var rimeligvis borgmester Peder Jensen Trellund i Kalundborg. Datteren, Gjertrud Jensdatter, blev gift ¹⁾ Jens Olsen (Olufsen) i København, ²⁾ 1682 Hans Terkildsen.
- Trellund, Villum Pedersen.** Død 1670. Han lånte 1633 borgmester Anders Svane 700 sletdaler, der ved hans død med påløbne Renter var steget til 994 sletdaler, som Trel-

- lunds enke, Kirstine, samt hendes svoger, Ditlev Schrøder, overdrog til Jørgen Hansen.
- Tved, Hans Pedersen.** Dansk skoleholder. Han blev inden sin ansættelse som 2. danske skoleholder 1742 eksamineret af stiftsprovsten i kristendom og af magistraten i regning og skrivning.
- Tvede, Peter Hansen.** Prokurator, rådmand, byskriver, hospitalsforstander. Død 1857.
- Tybring, Melchior.** Han var 1714 4. lektiehører og blev 1718 5. lektie-hører efter Tobias Bøtke.
- Tønding, Søren Hansen.** Nævnes 1698 som uddeler af ugepenge til de fattige.
- Tøxen, Niels.** Nævnes 1766 i anledning af, at der meddeles ham oprejsning. 1768 blev han residerende kapellan i Skjærbæk.
- Urne, Christian.** Død 1821. Stiftamtmand 1780—90. Han havde inden sin udnævnelse været konstitueret som amtmand i Viborg. 1789—90 prioriterede han Korsbrødregård stærkt: 1. prioritet 2800 rdlr. (grev Friderich Christian Schack), 2. prioritet 2353 rdlr. (madam Rahr). Han havde straks efter sin ansættelse købt gården af F. C. Schack. I 1790 blev han udnævnt til justitiarius i højesteret, siden overpræsident i København, men havde forinden indsendt et forslag til cancelliet, angående ændringer i Ribe magistrats sammensætning og forretningsgang. Inden han forlod byen, sendte han magistraten en skrivelse, hvori han takkede den for den beredvillighed og understøttelse, den altid havde vist ham i hans embede. (Litt.: Historisk tidskrift III 5 pag. 310. — Hertel: Århus domkirke I 3 pag. 130. — Indbydelsesskrift fra Sorø 1876 pag. 37. — Galthen: Ribe pag. 51).
- Ussing, Bagge Nielsen.** Død 1774. Hører 1733, siden præst i Lyngby. Fader til Niels, Peder og Thomas U.
- Ussing, Frederik Bagge.** Død 1829 25. febr. Hører 1780—86. Derefter præst i Jordrup. — Gift 1780 med sin formand R. J. Buschs enke Sophie Magdalena Brygman.
- Ussing, Jens.** Subrektor.
- Ussing (P. E.) Niels.** Nævnes 1767 og 1769 som stiftamtmand grev Schacks fuldmægtig.
- Ussing, Niels.** Død 1823. Hospitalsforstander. Han, der tidligere var hospitalsforstander i Vejle, beskikkedes 1774 til samme post

i Ribe mod at han fra 1776 1. maj opgav førstnævnte stilling. 1780 fik han privilegium på at drive en tobaksfabrik, som endnu var i gang i 1787, da han hjemtog tobaksblade fra Fredericia plantager. 1790 pantsatte han for en gæld på 11176 rdlr. (20116 gylden) til v. d. Bergh i Amsterdam: Nikolaj Gartners gård, et fartøj, kaldet »Geduld« på 4 læster, sin tobaksfabrik med instrumenter og redskaber og fire forskellige tofter. Han var overhovedet en driftig mand med mange jern i ilden. 1791—92 vides han at have drevet et garveri. 1793 havde han opkøbt en del øksne og opnåede gennem magistraten slagternes tilladelse til at sælge kødet, når han havde slagtet kreaturerne. Gælden til Holland må han have afviklet omkring 1795, thi i dette år synes han at have afhændet både sin gård uden for Nørreport, sit garveri og sin tobaksfabrik. I 1796 ses han at have handlet med havesager og at have taget andres kreaturer på opfodring. I 1795 var han gået af som eligeret borger, men blev i 1798 forligskommissær, et embede, som han på grund af alder og svaghed måtte opgive i 1820. Han var blandt de stiftende medlemmer af Det borgerlige selskab i 1793. Han giftede sig 1776 og hans hustru døde 1796. Børn: P e d e r N i e l s e n U s s i n g og S u s a n n e U s s i n g (nævnes 1788).

(Ussing), N i e l s J e n s e n til Ussinggård. Hans enke, Anne Jensdatter Bagges, der døde 1741, bosatte sig i Ribe.

Ussing, P e d e r. Præsident 1750—88. Han havde tjent Gabell i 5½ år og blev derefter i 1748 adjungeret præsident Carsten Worm med succession. 1751 fik han et eftersmæk fra sin fuldmægtigtid hos Gabell, idet han dømtes for en forsømmelse fra denne Tid over for tidligere forvalter på Endrupholm, Hans Fogh, samt idømtes bøder for fornærmelser mod denne og for nogle uanstændige og for modparten beskæmmende irettesættelser. Samme år protesterede han mod Riber kærns bortlejning til kammerjunkeren Andehardtzy, idet han mente, at kæret var tillagt præsidentembedet. Han stod ved denne lejlighed skarpt over for magistraten og mindede om, at borgmester Fridsch havde søgt endog til kongen for at beholde brugen af holmene i Nebså. I det borgerlige selskab viste han en stor interesse for byens markvæsen og vejene, og han synes at have bestyret byens midler på en fortrinlig måde. 1771 beboede han nuværende hotel Dagmar og havde desuden en have i Vægtergade og en toft uden

- for Nørreport. En del af slægten Ussing nævnes 1784, da Peder Ussings broder, Hans Poulsen Ussing, døde, idet en del medlemmer gav afkald på arv, nemlig: forstander Ussing, hospitalspræst Ussing og Peder Gothilf Ussing i Arendal (hver 61 rdlr. mod præsidentens 309 rdlr.). Desuden hr. Hornemanns hustru (30 rdlr.), jomfru Abigael Marie Ussing, en broderdatter (30 rdlr.), inspektør Nyelands hustru (164 rdlr.), kancellieråd Ussing (123 rdlr.), degnen Laurits Ussing i Støberup (?) (123 rdlr.), kancellieråd Ussing på Anne Jensdatters vegne (61 rdlr.), Jørgen Stauning i Vejle (17 rdlr.) og Christen Pedersen i Amtrup (?) (8 rdlr.). — Gift 1751 med **S u s a n n e B a g g e s** på Hesselagergård på Fyn. Ægteskabet var barnløst. Hun var en broderdatter til Falsters hustru.
- Ussing, P e d e r.** Tog 1817 borgerskab som snedker.
- Ussing, P e t e r.** Han nævnes 1741 i amtsforvalter Bruuns tjeneste. 1748 fik han bestalling som hospitals(?)forstander.
- Ussing, T h o m a s N i e l s e n.** Død før 1783 8. maj. 1742 vides han at have logeret hos guldsmed Kølholt. Ved byskriver Ole Schultz's suspendering (se denne) i 1747 blev han konstitueret som by-, rådstue- og birkeskriver med successionsret, og da Schultz døde samme år, tiltrådte han embederne. 1750 blev han vice-rådmand. 1771 beboede han en gård på Storegade. — Gift 1755 med **M a t h e a B o l e t t e W e d e r k i n c k** af Assens. En datter, **C a t h a r i n a E l i s a b e t h T h o m a s d a t t e r U s s i n g** fik 1791 lov til at være sin egen værge.
- Wagner, V i t (G o t f r i d s e n ?).** Skarpretter 1718.
- Wallekilde, C h r i s t o p h e r C h r i s t e n s e n.** Død 1710. Kappellan ved St. Cathrine 1690—1710. Han var tidligere rektor ved Ringsted skole. Gift med **A n n e W a l l e k i l d e**. Børn: **J a c o b W a l l e k i l d e**, **M e t t e K i r s t i n e**, gift med den i Ribe garnisonerende løjtnant **W e n d e l (W a n d e l)** og **C h r i s t e n s e**.
- Vandal, A n n a.** Blev c. 1666 gift med konrektor Blymester (se denne).
- Vandal, H a n s J e n s e n.** Gift med **A n n a H a n s d a t t e r**. Datteren, **A n n a V a n d a l**, er vel næppe identisk med foregående, da der i 1661 nævnes, at Niels Hansen giver rådmand Jens Mortensen afkald for lille Anna Hansdatters arv efter hendes forældre. Er han identisk med Hans Vandal d. æ.? (se denne).

- Vandal, Nicolaj.** Død 1706. Borger og handelsmand. 1677 fik han bestalling som bedemand, men det kneb med at få borgerskabet til at anerkende ham som sådan, så at enkelte endda måtte idømmes bøder for ikke at have benyttet ham. 1706 klagede borgerlauget over, at han, når han ikke fik så meget af de fattige som af de rige, »klædte han sig og brugte sin tale paa det sletteste, ej til vedkommendes respekt, men til sin egen forhånelse.»
- Vandal, Niels Iversen.** Død 1668.
- Wandel, Anders Johansen.** Guldsmed. Se under Johansen.
- Vandel, Bagge.** Født i Ribe. Lærer ved den af Chr. IV oprettede navigationsskole ved Nyboder c. 1672.
- Vandel, Hans d. ældre.** Rådmand. Gift med Anne Hansdatter. 1665 rejstes der fra Klavs Woltes arvinger i Bremen krav på 2000 mark lybsk i hans bo. Niels Hansen og Gregers (Niels (?)) Pedersen Terpager vilde ikke svare til gælden. (Litt. Kinch II).
- Vandel, Hans d. yngre.** Rådmand. Død 1686. 1667 fik han pant i Iver Hansens hus ved skibsbroen. 1672 fik han ekspektance på rådmandsbestillingen efter Jens Mortensens død. 1681 købte han af byen huset på hjørnet af Storegade og skibsbroen, som af Mathias Jepsen Vilslef var pantsat til gilden. — Gift med Anna Baggesdatter, der efter hans død ægtede Peter Nielsen Bang. Børn: Hans Vandel, blev myndig 1696, Kirsten, Margrethe og Sophie Dorothea, gift med præsten Maurits Moritsen Høyer i Jelling.
- Wandel, Iver Johansen.** Søn af guldarbejder Johan Andersen (se denne). Han studerede. Blev gift med en datter af Wallekilde (Christence?).
- Vandel, Susanne Hansdatter.** Hun blev gift med Niels Hansen (Konsumptionsforpagteren?)
- Warming, Jens.** Han fratrådte 1780 på grund af alderdom som overformynder og eligeret borger (han afløses af henholdsvis urmager Chr. Foersom og drejer Jens Thomsen).
- Warming, Jens Chr.** Kirkeværge, kasserer, stænderdeputeret. Død 1863.
- Vedel, Bernt Laugesen.** Han blev 1660 kapellan ved domkirken og påtog sig da selv at vedligeholde sin residens. Da han ikke selv havde beboet den, men lejet den ud, var den

imidlertid 1679 blevet så brøstfældig, at han ikke selv kunde overkomme reparationerne. På hans ansøgning påtog byen sig det fremtidig, mod at han nu afstod et års løn (100 sletdaler) til byen. Inden det kom til denne fredelige løsning, havde han i ti år ligget i strid med magistraten derom. Det hus, han selv boede i, lå — ihvert fald 1685 — i Skolegade, men 1695 solgte han det til S. N. Seerup. (Litt. Kinch II 451).

Vedel, Conrad. Han var præstesøn fra Hvidding, og tog 1716 borgerskab for at drive småhandel. 1719 overtog han tyreholdet til Sønderport. 1728 stævnedes hans stedsøn Peder Schade ham til betaling af en gæld på 200 rdlr. samtidig med at andre stævnedes ham for lignende summer. 1736 udnævntes han til borgerkaptajn. — Gift ¹⁾ med Peder Schades enke, Margrethe Lauridsdatter Bang, ²⁾ Agnete Fehns.

Vedel, Jørgen Laugesen (Lauridsen). Han var en meget kolerisk mand, der stadig lå i strid med sine omgivelser. 1661 solgte han sit hus. 1666 nævnes han »hæderlig og vellærd«. Han krævede Oluf Christensen Ratlef for renter af 200 rdlr. 1668 gjorde han vold på Søren Enevoldsens hus. 1670 anklagedes han for at have udvist uartig opførsel mod magister Gregers Fog og andre. Samme år stod han anklaget for at have udskældt præsident M. Worm i hans eget hus og for på gaden at have trukket sin kårde mod ham. Året efter slog han vinduer ind hos folk med sin bøsse og udskældte på gaden Peder Munch for en æretyv og løgner. 1672 erklærede han, at Ribe borgere var nogle skælme, og på tinget erklærede han, at magistraten havde dømt ham som skælme. 1673 16. jan. udstedtes der kgl. ordre til, at han på grund af sine mange grove forseelser skulde pågribes og sendes i Bremerholms jern på livstid. Ingen måtte huse eller hæle ham.

Wedel, Mette Margrethe. Død 1778. Ugift. Hun ejede en gård på Grønnegade, hvori hun boede. En søster hed Susanne Wedel.

Weis (Veies), Anders Andersen. Han var eligeret borger omkring 1750 og afgik 1762 på grund af alder og svaghed fra denne post. 1771 boede han i en gård på torvet. (Litt. Ribe bys ugeblad 1771).

Veise, Anders Andersen. Død 1795. Lærredshandler.

Weise, Andreas Nicolaisen. Han fik 1761 tilladelse til at indgå ægteskab med Cathrine Nielsdatter af Vamdrup, skønt hende fader var farbroder til hans moder.

Weise, Karen Andersdatter. Fik 1785 lejermålsbevilgning.

Wenzel, Johan Joseph. Kirurg. 1755 blev han af magistraten beskikket som stadskirurg og fik kort efter kongelig konfirmation herpå. 1767 var han tillige feltskær ved den ene i Ribe liggende eskadron. 1772 tillagdes der ham i løn 10 rdlr. af byens og 10 af hospitalets kasse. Han havde før 1767 haft en elev, Christian Carl Schamvogel fra Horsens, som han det pågældende år nægtede lærebreve. (Litt. Ingerslev: Danm. læger. II 635).

Verlohren, Andreas. Død 1710. Dansk skoleholder. Han fik 1665 bestalling på alene at være dansk og tysk skoleholder »efter at der i nogen tid har været ham bevilget at holde en sådan skole, og hans fattighed er erfaret«. Omkring 1645 var han skipper. Han var tillige stempelpapirforhandler, men der gjordes ham ofte indpas i hans næring som skoleholder. Han var søn af Anders V. Frischuster og dennes hustru Kirstine, som havde boet i Ribe, og hvis hus på Stenbodgades østside han i 1681 solgte til Oluf Christian Engelstofft. Efter hans død fik magistraten lov til at besætte hans plads med en illitteratus (ulærd), når blot denne blev prøvet af sognepræsten, thi det havde ikke været muligt at skaffe en fattig student til posten. Verlohren havde dog i 1701 holdt en medhjælper i embedet. — Gift ¹⁾ Ellen (Elene) Fransdatter, død 1695, ægteskabet barnløst, ²⁾ Karen Sørensdatter, datter af præsten Søren Justesen Horsdal i Øster Snede.

Verlohren, Adam. Hans enke, Kirstine, nævnes 1675 som søster til rådmand Mikkel Sørensen i Randers, den tidligere foged på Estrup.

Wernecke (Wernicke), Levin Andreas. Stadslæge. 1746 blev han designeret (efter Ancher Anchersen) til landfysikus og provinsmedikus i Ribe stift, når tjenesten blev ledig. — Gift med Ane Müller, der som enke 1772 fik afslag på en pensionsansøgning. En søn blev landfysikus i Næstved. En datter hed Anna Elisabeth Fridericia Wernecke. (Litt. Ingerslev: Danmarks læger II 440).

Willers, Jacob (Georgius). Medikus 1715—20. Han fulgte som stadsfysikus efter C. C. de Hemmer. Hans enke, Mar-

g r e t h e, ejede og beboede et hus på Nørreportgades søndre side. 1723 solgte hun en have (Morten Evendorphs have) uden for Nørreport til Niels Brasen. Kort efter flyttede hun til Flensborg. (Litt. Ingerslev: Danmarks læger II 635).

Vilslev, J e p P o v l s e n. Rådmand. Han ejede 1675 et hus på Storegade med indkørsel fra Sortebrødregade, vurderet til 490 sletdaler.

Windfeldt, T r u e l s I b s e n. Amtsforvalter. Død 1813.

Winther, A n d r e a s. Kordegn og klokker ved domkirken til 1732. Han var født i Mariager og døde 1732 som enkemand uden livsarvinger.

Virst (V e r s t), M a t h i a s N i e l s e n. Død 1687. Året før sin død blev han gift med L e n e B a g g e s d a t t e r, enke efter Niels Øgård. Hendes børn af første ægteskab tildømtes ved højesteretsdom af 1683 10. septbr. 2000 rdlr. Hun var datter af Bagge Baggesen d. æ. (se denne).

Witzig, J a c o b. Han fik 1682 bevilling (kgl. konfirmation) på at være instrumentist i Ribe amt. Gift med A g n e s H e d v i g, der nævnes som enke 1701.

Wohnsen. Adjunkt. Han dadles stærkt af Lindberg (se Historisk månedsskrift I 44, 52).

Worm, K a s t e n (C a r s t e n). Død 1750 7. novbr. Præsident. Søn af Mathias Worm, hvem han 1700 fulgte i præsidentembedet. 1697 var han kommet ind på det ridderlige akademi. Han var digter og forfatter af et heraldisk leksikon. Han sørgede for bevarelsen af Anders Sørensen Vedels manuskripter. Han var knyttet i et nært venskab til Falster, og han skænkede en del midler til St. Cathrine og til byens fattige, ligesom han gav en del bøger til skolen. 1707 blev han udnævnt til kancellieråd og i 1731 til justitsråd. Han ejede en smuk gammel have i byen og købte 1703 nuværende hotel Dagmar på torvet, som han beboede. 1709 fik han ladegården i forpagtning. Han vides at have foretaget en reparation af torvebrønden. 1748 androg Gabell om, at Worm, der i 48 år med berømmelse havde tjent byen, og nu ikke uden møje alene kunde forestå sit embede, måtte få en medhjælper, hvilket vilde være til lettelse for ham og til nytte for byen. Det blev Peder Ussing, der vel ikke fik løn, men fik løfte om embedet efter Worm. Han ses i 1744 at have været ret velhavende og at have holdt kusk, tjener, tre piger, 2 heste og karosse. I november 1750 blev Worm

og hans anden hustru begge dødssyge og døde med to dages mellemrum uden livsarvinger. En Johanne Hjort, der var fruens lavværge, fik under deres sygdom boet forseget af magistraten, da der kun var tjenestefolk. Derpå blev arvingerne underrettet om forholdet. — Gift ¹⁾ Catharina Nielsdatter, datter af Niels Nielsen (Endorph) på Endruplund, enke efter amtsinspektør Müller i Haderslev. Hun døde 1706 og efterlod to børn. ²⁾ Christiane Marie Foss, hvis broder, løjtnant Peder Foss, døde i Worms hus 1728. Hun døde 1750 9. novbr. (Litt. Personalhistorisk tidsskrift 2 rk. I 66. — Bircherods dagbog (for 1699) pag. 362. — Rahbek og Nyerup: Den danske digtekunsts historie II 130 ff. — Wegener: Anders Sørensen Vedel pag. 258. — Werlauf: det kongelige danske selskab pag. 197. — Hofmanns fundatser IV 105. — Baden: Universitetets journal III 23. — Falster: Amoen, phil. II 37 n, 84, 206. — O. Nielsen: Skads herred pag. 129).

Worm, Mathias. Død 1707. Præsident. Han var søn af dr. Ole Worm og indskreves 1657 26. juni i Leyden som stud. pol. 1667 29. septbr. blev han beskikket som præsident i Ribe og fik ti år senere ansvarsfrihed for tidligere pengesager. Han stod sig ikke altid lige godt med sine kolleger i byens råd og havde navnlig en del udestående med rådmænd Niels Terpger og med Ch. Carstensen. 1672 fik han sig tildømt et hus på Nederdammen for gæld og 1692 købte han en femtedel af Store Kobro. I anledning af defensionskatten 1688 anføres, at W. i København var ansat til en formue af 200 rdlr. Foruden de nævnte ejendomme ejede han Ydermøllen, endnu et hus på Nederdammen, en have uden for Nørreport («hvor i byens fjerdingssti indlemmes») samt Vilslev kirke. 1695 fik han Sønder- og Nørkær fri. 1700 afstod han sit embede til sønnen Carsten Worm og vendte sig derefter mod sine uvenner. Han erklærer, at han har hørt, at nogle ildesindede har udsprede det rygte, ikke alene i byen, men også andre steder, at han har handlet byen til skade og gjort sig nogle tusinde rigsdalers fordel ved at føre byens indtægter til egen nytte. Han indstævnedes derfor samtlige sine kolleger i byens råd, rådmændene Niels Hansen, Peder og Jens Lauridsen, de 24 mænd og fire navngivne blandt de bedste borgere, for at de kunde angive, om de havde noget at beskyldte ham

for. Særlig indstævnedes han borgmester Chr. Carstensen, om han havde andet at beskyldte ham for end det, som var blevet indbragt for højesteret. N. Hansen og Engelstoft har givet en rosende påtegning på denne sag, og efter denne er indført i rådstuebogen en udførlig erklæring, som Worm ønskede, at alle rådmænd skulde underskrive. Dette er ikke sket, men indførelsen synes også kun at være en kopi. Sagens videre forløb angives ikke. — Worm havde en digterisk åre, og hans vers til kongehuset indbragte ham også en løn, idet Christian V for hans gode vers' skyld begunstigede ham med hensyn til tolden for 230 stude. Han oversatte Ovids metamorfoser og efterlod et håndskrift af historisk og politisk indhold. — Gift m. *M a r g r e t h e d e H e m m e r*, født i Ålborg 1643, død 1723, enke efter Karsten Tønnesen. Børn: *O l e W o r m*. Gik i Kolding skole og blev lektor i Århus. Blev dr. phil. I 1700 opholdt han sig i Frankrig. — *C a r s t e n W o r m*, præsident (se denne). — En datter var muligvis *J y t t e W o r m*. (Litt. Winding: *Academia hafniensis* pag. 260. — Nordisk månedsskrift septbr. 1876 pag. 174. — Thårup i fortalen til Falsters satirer pag. XIV. — Personalhistorisk tidskrift II 200. — Bircherods dagbog pag. 511. — Månedstidende pag. 134. — Rothe: *Brave danske mænd og kvinder I* 447 ff. — Falster: *Amoen phil. I* 187).

Worm, Villum. Konferensråd. Hans hustru, *E l s e L u x d o r f f*, stiftede et legat for Ribe bys fattige 1722 21. septbr. på 1000 rdlr.

Wulfsberg, Andreas. Død 1772. Postmester. Hans enke søgte at sælge embedet, men døde forinden.

Zachariassen (Cochins eller Bochins), Oluf. Dansk skolemester fra 1711. 1714 var han genstand for et attentat, idet der kastedes sten ind gennem hans vinduer. 1718 måtte han gøre Peder Knudsens kone afbigt for nogle fornærmelige ord. Da nogle borgere lod deres børn gå i skole hos Morten Lauridsen, fratog han 1718 ved hjælp af byens tjenere børnene deres bøger, regnebrætter o. l. 1721 boede han i Sortebrødregade. 1742 gik han af på grund af alder og afløstes af Morten Lauridsen.

Ølgård, Christian Pedersen. Gift med *M a r e n P e d e r s d a t t e r H j e t t i n g*, der 1786 fik bevilling på at sidde i uskiftet bo. 1813 nævnes en defoged Ølgård.

Ørbeck, Thomas, borger og handelsmand. Død 1838.

Ørtz, Friderich Greve. Stiftamtmand 1750—54. Han havde kontor på Korsbrødregård. 1751 nævnes han greve og kammerherre, andetsteds greve von Øertzen til Neunhoff og Birchemain. Siden ceremonimester ved hoffet. Død 1779. Gift ¹⁾ med Maria Svane, med hvem han 1743 lå i proces; ²⁾ med Sophie Amalie komtesse Brockdorff. —

Rettelser og tilføjelser.

Baggesen, Bagge. Købmand. Rådmand. Han døde 1681 (se Saml. til jysk hist. og top. VIII. Stamtavler over slægterne Baggesen og Carstensen). Slutningsbemærkningen om værge-målet må da gå på en anden af samme navn.

Beck, Nicolai. Opnåede 1760 24. jan. bevilling som kæmner. Han skulde kun holde tyr til Nørreport og fik derfor afgrøden af Nørreports tyreng.

Carstensen, Caspar Christopher. Borgmester. Han døde 1715 (se Saml. til jysk hist. og top. VIII). Bemærkningerne for 1722 og 1729—30 samt dødsåret 1737 (?) må da gå på en anden af samme navn.

Cruse, Johan Adolf. Født i Kiel. Hoboist (spillemand) ved Riberske regiment. Tog 1790 14. jan. borgerskab som lærredshandler og lærredsfabrikør.

Goldbeck, Arent Pedersen. Toldvisitør c. 1735. Han havde været i Gabells tjeneste.

Guttschlag, Gottfried. Skarpretter. Død 1746. Der antoges ingen ny i hans sted, men ansattes kun en natmand til de nødvendigeste forretninger.